

KA

létesítése
LÉSE

rehabilitásának múlt évi
bl., tapasztalatairól szó-

Tanács törvényerejű
kötött a testnevelési és
m társadalmi irányí-
magyar Testnevelési és
g a sportegyesületek
működését a társadalmi
MTS látja el a test-
portmozgalom egysége
összehangolásával és
kapcsolatos feladato-
et a különböző állami
szervekkel együttmű-
ki és valósít meg.
és működését az MTS
által elfogadott alap-
nálló társadalmi szer-
ködő sportegyesületek
működését pedig a
által kiadott mintak-
megfelelő sport-
lapszabály határozza
S és a sportegyesüle-
ban, kezelésében vagy
levő vagyonról az
illetve külön jogszab-
zik.
Tanács ezután egyeb-
alt.

Tanács törvényerejű
ján hozott kormány-
rint a Magyar Test-
portszövetség új fel-
állát. Többek között:
jogkört gyakorol az
zó testnevelési irányí-
slatot tesz a népgaz-
ortfejlesztésre vonat-
kialakításához; ha-
n támogatás elosztá-
rzi rendeltetészerű
gyakorolja a sport-
kezelésével, haszná-
énybevételeivel kap-
rt. (MTI)

ása
nyetemen

ermet és a másoló
a vegyipari gépek
látogatás után a vil-
folyamat szabályozási
rmány elnöke szívél-
lgetett a bonyolult
dolgozó egyetemi
nadj a 30 millió fo-
épülő és a tervek
m üzembehelyezendő
rt tekintették meg a

nisztertanács elnöke
gyetemi tanács és az
szervezet végrehajtó
gyűléses ülésén.
(MTI)

ábor

elhunyt dr. Jóna
ebrecenben kezd-
tonaorvos a Légi-
ni radiológiai kli-
Magyar Radioló-
izikai Intézet ta-
Temetése február

aiban is

sérletképpen eszté-
című új tantárgy
esti- és levelezőta-
pali tagozathoz ha-
zók gimnáziumai-
fogják a világnéze-
negyedik évfolyam-
szám a jelenlegi-
változik.
rv bezetése a dol-
naiban is fokozatos
(MTI)

Világ proletárai, egyesüljétek!

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XXV. ÉVFOLYAM, 47. SZÁM • ÁRA: 1,20 FORINT • 1968. FEBRUÁR 25., VASÁRNAP

Kádár János hazaérkezett Csehszlovákiából

Kádár János, a Magyar Szocia-
lista Munkáspárt Központi Bizott-
ságának első titkára, a februári
győzelem 20. évfordulójának prágai
ünnepségein részt vett magyar
pártküldöttég vezetője szombaton
delelőtt visszaérkezett Budapestre.
Vele együtt visszaérkezett a kül-
döttség tagjai közül Pataki László,
a Központi Bizottság tagja, a Győr-

Sopron megyei Pártbizottság első
titkára.
Fogadásukra a Nyugati pályaud-
varon megjelent Fock Jenő, a Mi-
nisztertanács elnöke, Biszku Béla
és Komócsin Zoltán, a Központi
Bizottság titkára, a Politikai Bi-
zottság tagjai, Aczél György, a
Központi Bizottság titkára, Péter
János külügyminiszter, Benkei

András belügyminiszter, a Központi
Bizottság tagjai, dr. Csanádi
György közlekedés- és postaügyi
miniszter, Pujá Frigyes, a Központi
Bizottság tagja, a KB külügyi osztá-
lyának vezetője.
Jelen volt a fogadtatásnál Josef
Pucsik, a Csehszlovák Szocialista
Köztársaság budapesti nagykövete
is. (MTI)

Ülést tartott a megyei nőtanács végrehajtó bizottsága

Pénteken kibővített ülést tartott
a Hajdú-Bihar Megyei Nőtanács
Végrehajtó Bizottsága, amelyen a
vb-tagokon kívül részt vettek a nő-
tanács járási, városi titkárai is. A
tanácskozásán megjelent Gál Erzsé-
bet, a Magyar Nők Országos Taná-
csa Művelődési Osztályának munká-
társa és Vigh Mártonné, a megyei
pártbizottság munkatársa.

Az ülés résztvevői elé Fazekas
Sándorné, a megyei nőtanács tit-
kára terjesztette a megyei nőtanács
munkájáról elkészített jelentést,
amely részletesen foglalkozott a fal-
un végzett tömegpolitikai tevé-
kenység tapasztalataival. A jelentés
megvitatása után megbeszéltek a
közelgő nemzetközi nőnap megün-
neplésének előkészületeit.

Megnyílt Pál Gyula kiállítása

Nagy érdeklődés mellett nyitot-
ták meg február 23-án, pénteken
fél 6 órakor a debreceni Medgyessy
Teremben Pál Gyula festőművész
kiállítását, melyen a művész har-
minc alkotását mutatja be. A meg-
nyitón részt vett Molnár Viktor, a
városi pártbizottság titkára, Ördög
László, a Debrecen Városi Tanács
vb-elnökhelyettese, Onosi László, a
Hafias Népfront Hajdú-Bihar
megyei titkára. A Nyiregyházián
élő festőművész kiállítására írt
nagy érdeklődés nyilvánult meg a
Szabolcs-Szatmár megyei párt-,
közigazgatási és tömegszervezetek
részéről is, melyek képviseletében
részt vett a kiállítás megnyitásán
dr. Gombás Sándor, a Szabolcs-
Szatmár Megyei Pártbizottság tit-
kára, dr. Gulyás Emilné, a Szabo-
lcs-Szatmár Megyei Tanács
vb-elnökhelyettese, valamint Koncz
Károly, a Hafias Népfront Szabo-
lcs-Szatmár Megyei Bizottságá-
nak titkára. A kiállítást dr. Tóth
Ervin művészettörténész nyitotta
meg. A bemutatásra kerülő anya-
got több héten át tekinthetik meg
az érdeklődők a Medgyessy Terem-
ben.

Ezer tárgynyermény

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság
hétfőn, a Nádor utcai székházában ren-
dezi a lottó februári jutalomSOROLÁSÁT.
A húzások az 5. játékhét szelvényei kö-
zött összesen 1033 nyereménytárgyat
sorsolnak ki.
Fő nyereményként ezúttal két, egyen-
ként, háromszobás örökklás, valamint
egy Moszkvics, és egy Skoda szemé-
lygépkocsi jut a legszerencsésebb lottó-
zónának. Új nyeremények is felkerültek
a listára. Először sorsolnak 20 darabból
álló „Csongor” szobaberendezéseket, va-
lamint tizenkét napos Kijev—Szocsi
útutalványt. (MTI)

Megtartotta alakuló ülését a polgári és a berettyóújfalui járású népfrentbizottság

A hét végén tartotta meg alakuló
ülését a Hafias Népfront két járá-
si bizottsága. A Polgári Járási
Népfrontbizottság alakuló ülésén
részt vett Kallai Imre, a járási
pártbizottság első titkára, dr. Ko-
vács Gábor, a megyei pártbizottság
tagja, dr. Bujdosó János, a járási
tanács vb-elnöke, Tóth Ferenc, a
megyei népfrentbizottság munká-
társa. Az elmúlt négy év alatt vég-
zett munkáról Elekszi András, a
bizottság titkára adott számot. Töb-
bek között beszámolt arról, hogy a
népfrentbizottságok az elmúlt idő-
szakban különösen nagy figyelmet
fordítottak az alkotmányjogi munká-
ra. Ezt a múlt évben a választási
készenléti bizottságok mintegy
százötven szervezetben másfél ez-
ren tevékenykedtek, s ennek volt
köszönhető, hogy a háromszázalán
több jelölő és választási gyűlésen
csaknem tízezeren vettek
részt a járás lakói közül. Részük
van a népfrentbizottságoknak és
aktivistáknak abban is, hogy a ke-
rület országgyűlési képviselője és a
tanácsstagok az eddiginél is jobb

kapcsolatot tudtak kiépíteni a la-
kossággal. A tavalyi választási
szervek tagjai azóta is aktívan
részt vesznek a tanácsok és a nép-
frontbizottságok munkájának segí-
tésében.

A járási népfrentbizottság meg-
választotta az elnökség tagjait,
majd dr. Zsugovits István el-
nökök, Ungvári János és Bacskai
István alelnökök, Elekszi András
titkárrá választották.

A Berettyóújfalui Járási Nép-
frontbizottság alakuló ülésén részt
vett Fazekas Károly, a megyei
népfrentbizottság elnöke, L. Kiss
Géza, a járási pártbizottság titká-
ra, Bene Sándor, a járási tanács
vb-titkára. A négyéves munkáról
szólv Nagy Imre, a bizottság tit-
kára részletesen beszámolt a népek
barátságának ápolása terén végzett
tevékenységről.

A járási népfrentbizottság ülésén
— mivel éppen az évforduló nap-
ján tartották — megemlékeztek a
szovjet hadsereg megalakulásának
50. évfordulójáról is. Két szovjet
katonatiszt is részt vett az ülésen,
akkikkel együtt ünnepelték a nagy
jelentőségű eseményt.

A bizottság elnökevé Bodnár Fe-
rencet, alelnökévé Nagy Imrét,
titkárává Nagy Imrét választották
meg.

A pályaválasztási hét rendezvényesorozata

A pályaválasztási hét rendez-
vényesorozatának keretében február
23-án „A szakköri tevékenység
problémái, időszaki feladatai” cím-
mel ankétot rendeztek a megyei
középszkolai szakkörvezetők és
szakköri titkárok részvételével, me-
lyen Bukva Józsefné a Hajdú-
Bihar megyei Tanács V. B. műve-
lődésügyi osztályának csoportve-
zője mondott bevezetőt. Az ankétot
Szellő Tiborné a KISZ KB közép-
iskolai és szakmunkástanulói osztá-
lyának munkatársa vezette.

Egyidejűleg a megyei középszkolai
igazgatók részére „A fizikai dolgozók
gyermeknevelésének segítése és pályaválasz-
tási” témakörből tartottak megbeszé-
lést, amit dr. Gulács László, közép-
iskolai tanulmányi felügyelő vezetett. Vi-
talindótt Ungvári János, a polgári gim-
názium igazgatója tartott. A megbeszé-
lésen részt vett Szalóczy Zsigmond,
a KISZ Debrecen Városi Bizottságának
titkára, dr. Daróczy Sándor, és Oszoli
Béla a Művelődésügyi Minisztérium
közoktatási főosztályának főelőadója.
Február 24-én, szombaton delelőtt a
debreceni Úttörőházban bemutatott szak-
köri „Oglakozást tartott az Úttörőház
népművészeti szakköre. A foglalkozást
megnyitotta Dobos Györgyné, az Úttö-

rőház igazgatója, a foglalkozást Mészár-
os Gyuláné szakkörvezető irányította.

Február 26-án, hétfőn „A fizikai
dolgozók gyermekeinek segítése és
pályaválasztási” címmel ankétot,
ezenkívül orosz nyelvi és történe-
lem szakköri bemutató foglalko-
zást rendeznek.

A BUDAPESTI TALÁLKOZÓ

Anélkül, hogy nagy szavakat
használnánk, megállapíthatjuk:
Budapest, hazánk fővárosa törté-
nelmi jelentőségű esemény
színhelye lesz a következő nap-
okban. Február 26-án megkez-
dődik a kommunista és mun-
kászpártok képviselőinek konzul-
tatív tanácskozása. Ennek a
sekoldalú, demokratikus, elv-
társi eszméserének feladata,
hogy kiköveze az utat a kom-
munista világerőkezlethez.
Most tehát arról tárgyalnak,
hogy mikor, hol, kiknek a rész-
vételével, milyen napirenddel
kerüljön sor a tanácskozásra és
miképpen történjék annak alap-
előkészítése.

Napjainkban általános igény
ilyen tanácskozás megtartása.
Világunk rehamosan változik,
alakul új jelenségekkel állunk
szemben, amelyek többnyire
bonyolult, sőt ellentmondásos
fermákban jelentkeznek. Job-
ban, mint valaha, szükség van
tehát a kollektív alkotó mar-
xista-leninista elemzésre, az
ezzel kapcsolatos széles körű
véleményveszérésre, s mindezek
tettekre váltására: az egységes
akcióra.

Nincs olyan alapproblémája
korunknak, amely ne igazolná
az elmondottak szükségességét.
Az időt, amelyben élünk, min-
denekelőtt az jellemzi, hogy a
kapitalizmusból a szocializmus-
ba való átmenet kora. Az erő-
viszonyok módosultak, alapve-
tően eltoltak a szocializmus
és a béke javára. Am ez nem
zárja ki a hátráló imperialista
rend heves ellenállását, amely
helyenként elkeseredett ellentá-
madásba megy át.

A huszadik század második
felének nagy vívmánya a szo-
cialista világrendszer létrejötte.
Három kontinensen, tízezer
ország vallja magát szocialista
berendezésűnek. Ugyanakkor
számba kell venni ezeknek az
országoknak eltérő nemzeti sa-
játosságait, bizonyos tekintet-
ben különleges helyzetét és
problémáit, hogy azok figye-
lembe vételével alakítsuk ki az
együttműködés új lehetőségeit
és formáit. Használjuk az ösz-
szetettebbé vált a kommunista
erők egységének kérdése is, hi-
zen lényegesen eltérő feltéte-
lek között dolgozó és immár öt-
venmillió tagot tömörítő 90 párt
összmunkájáról van szó.

Nem nyújt egyöntetű és egy-
szerű képet a harmadik világ.
Összeemlött az imperializmus
gyarmati rendszere, a második
világháború óta csaknem het-
ven új független ország jött lét-
re. Többen közülük máris a
nem-kapitalista fejlődés útját
választották, és szövetségeseink
az antiimperialista harcban. Az
Egysült Államok és más tőkés
országok a belső nehézségek és
a tapasztalatlanság kihasználá-
sával puccsokat szerveztek, sőt
helyi háborúkat indítottak, az
afro-ázsiai államok reakciós
vágányra történő áttállítására.

Megváltozott feltételek között
folytatódik a béke megvédé-
sért indított küzdelem is. Az
elmúlt esztendőben újlag behi-
zonyosodott, hogy érvényben
van az SZKP XX. kongresszu-
sának megállapítása: az atom-
világháború nem végzettszerűen
elkerülhetetlen. De miközben —

a megváltozott erőviszonyokkal
számolva, a visszacsapástól fél-
ve — még az Egyesült Államok
vezetői körei sem kockáztatnak
egy nukleáris világháborút,
alapvető módszerüké tették
helyi háborúk kiróbbantását.
Márpedig ilyen lokális háborút
könnyebb felszítani, mint láng-
ját eloltani.

Sok válságóc van világunk-
ban és érezhetően megnöveke-
dett a nemzetközi feszültség.
Dúl a vietnami háború és egy-
előre nincs reális remény gyors
befejezésére. A Pueblo-ügy
szinte villanásként jelezte,
mennyei törekény a tizenöt
évvél ezeltől megkötött koreai
fegyverszünet. A Bizottsági
Tanács tavaly novemberben el-
fogadott határozata ellenére
sem kerültünk közelebb a kö-
zel-keleti krízis megoldásához.
Európában várat magára az
általános biztonsági rendszer
megalkotása, mint a német bé-
keszerződés megkötése, s a
Nyugat-Németországban jelen-
kező revansista, újfasiszta ele-
mek csak fokozzák a veszélyt.
Nyílt seb kontinensünk testén
görög katonai diktatúra. Az
Egysült Államok durva kato-
nai beavatkozással fenyegeti a
szocialista Kubát, de amint a
dominikai példa mutatja, a na-
gyobb függetlenségre törő latin-
amerikai polgári rendszereket
is. Ebben a helyzetben kulcs-
kérdés, hogy a haladó erők ho-
gyan tudják erőiket közös me-
derben összefogni az imperializ-
mus ellen.

Jóideje gyakorlat már, hogy
egyes területek kommunista
pártjai értekezletre gyűljenek
össze. 1965 júniusában Brüss-
zelben, majd 1966 májusában
Bécsben az európai kapitalista
országok kommunista pártjai
tanácskoztak. Regionális meg-
beszélést tartottak az arab or-
szágok, illetve a latin-amerikai
államok pártjai. Tavaly április-
ban került sor az emlékezetes
Karolyi Vary-i konferenciára.
A közel-keleti válság időszaká-
ban két ízben is összegyűltek a
szocialista országok párt- és
kormányvezetői. Mindezek szin-
te lépésként szolgáltak ahhoz,
hogy egy-egy probléma vagy
egy-egy terület kérdéseinek
megvitatása után, sor kerüljön
a világtanácskozásra. Az egy-
ségnek, a közös akciónak z az
igénye ma az internacionalista
gondolkodás követelménye. Szó-
sincs a pártok alá-, vagy fölé-
rendeléséről, senki nem akar
egy irányító központot. De min-
den internacionalista a mozga-
lom egységét akarja.

Megjtszélő, hogy az elmúlt
év novemberében tízezer
testvérpárt előzetes vélemény-
veszérésre a Magyar Szocialista
Munkáspártot bízta meg a konzul-
tatív értekezlet gyakorlati
előkészítésével. Különös öröm
és büszkeség számunkra, hogy
fővárosunk, Budapest neve
fémjelzi az antiimperialista
harcnak ezt a fontos állomását.
Kívánunk eredményes és jó
munkát a kommunista pártok
képviseelőinek. Ahogyan eddig
is, a jövőben is számíthatnak
az MSZMP és az egész magyar
nép mély internacionalizmusá-
ra.

K. S.

Új cikkek — új hatósági árak

már forgalomba került. Ugyancsak a
tröszt kérése volt, hogy a tőkés export-
ra készülő, 83 százalékos zsírtartalmú vaj-
jat felesleg esetén belföldön is forga-
lomba hozhassa, s ehhez az itthon szo-
klatlan adagolási vajnak is meg kellett
állapítani az árát. Az 1 librás (45,36 de-
kás) vaj ára 24 forint, a 0,5 librás (22,68
dekás) pedig 12 forintba kerül. Ugyan-
csak kizárólag exportra — NDK és
Csehszlovák megrendelésre — kezdenek
márciusban 83 százalékos zsírtartalmú,
25 dekás csomagolást vaját gyártani
Kaposváron. A negyedkilós vajtat hazai
forgalomban — esetenként — 13,20 fo-
rintért árusítják. Mind az 5 dekás,

mind pedig az exportvajak a maximált
hatósági árkategóriába tartoznak.

A Magyar Dohányipar két újfajta ci-
garettájára kért és kapott árat. A ha-
gyományosan vásárolt „BNV 1968” elneve-
zésű füstszűrős, mentholos cigarettá-
csuklófedeles kartondobozban, húszasa-
val kerül majd forgalomba, doboz-
ként 6 forintért. A már jelzett másik új-
fajta füstszűrős cigarettá a puhadobo-
zos, húszas csomagolású „Filtol” dobo-
zonként — 5 forintba kerül. A két ci-
garettá — ugyanúgy, mint az eddigiek —
a rögzített (fix) hatósági árkatgoriá-
ba tartozik. (MTI)

Tízezer négyzetméteres üvegház

A Kertészeti Kutatóintézet budatétényi telepén üzembe helyezték a tízezer négyzetméteres, új, automata holland üvegházat. A berendezések öntözik, szellőztetik és melegítik a növényeket — automatikusan
(MTI Fotó — Kácsor László felvétele)

A reform bevezetése nyomán megelégnünk, sokszinűbbé vált a gazdasági élet. Néhány hét, az első tapasztalatok — akár kedvezőek, akár kedvezőtlenek — azért még nem jogosítanak fel az általánosításra. Ma még nehéz akármilyen jelenségről egyértelműen állítani: ez már az új mechanizmus hatása. A reform sem képes egycsapásra letéríteni önmozgásának eddigi pályájától a lendületben levő népgazdaságot egyik napról a másikra, megváltoztatni a kialakult törvényszerűségeket. Az elhamarkodott általánosításról, a jelenségek, a tények egyoldalú, tendenciózus csoportosításától nemcsak ma, a jövőben is célszerűbb óvakodunk. A reform az új mechanizmus, a jelenségek, a folyamatok komplexebb, összetettebb értékelését, a differenciáltabb gondolkodást igényli két szempontból is.

Kit szidjon a fogyasztó?

1. Mivel az új körülmények közt a vállalati érdek összeitkőzése révén érvényesül gyakran a népgazdasági érdek, így az, ami az adott esetben rossz és káros az egyénnek, vagy a kollektívának, az végső társadalmi hatását tekintve lehet jó és hasznos. Ha például a versenyben életképtelenné bizonyul egy termék, vagy netán egy vállalat, ez feltétlenül hátrányosan érinti az adott termelő kollektívát, bizonyos társadalmi veszteséget, népgazdasági kárt is okoz, de az új sikere, az életképesebb virágzása a végeredményt tekintve mégiscsak hasznos.

2. Az új helyzet, a vállalatok megnövekedett önállósága, más-ként veti fel a felelősséget is. Amíg a centralizált gazdasági modellnél — ahogyan szakszerűen a régi tervutasításos rendszert nevezzük — szinte minden apró hibáért a központi irányítást okolták, az egyes hiányokért, a szegényes választékért, a hibás minőségű termékért, többnyire magát, a tervgazdálkodást marasztalták el, addig az új körülmények között az esetenkénti konzekvenciák — anyagi és erkölcsi következmények — az érdekelt vállalatot kell, hogy érjék.

Vállalati önállóság növelése nem jelenti a szocialista állam irányító szerepének, a tervgazdálkodásnak a feladását. Így államunk a jövőben is felel a népgazdaság szocialista fejlesztéséért: nemzeti erőforrásaink ésszerű hasznosításáért, a gazdasági egyensúly megőrzéséért, a központi irányítás eszközeit és energiáit most már nem kell számtalan részletkérdésre szétforgácsolni, hanem olyan átfogó feladatokra lehet összpontosítani, mint a fogyasztás és felhalmozás aránya, a beruházások, az alapvető műszaki politika iránya, a termelőeszközök ésszerű területi elhelyezése, a nemzetközi munkamegosztás továbbfejlesztése.

A szocialista állam és vállalati, valamint a különböző szövetkezetek és egyéb intézmények között — a munka, a hatáskör és a felelősség ésszerű megosztása, az életkörülmények alakulásában például egyebek közt azt jelenti, hogy a központi szervek gondoskodnak az új mechanizmus szabályozó eszközeinek felhasználásával a lakosság magas színvonalú foglalkoztatásáról, az ár- és bérszínvonal alakulásának összhangjáról, a minőség általános színvonalának emeléséről, a választék bővítéséről. Mindebből nem következik, hogy a szocialista állam, vagy az új mechanizmus okolható, ha egy konkrét esetben beszüntetik valamelyik cikk gyártását, illetve emelkedik annak ára, vagy romlik a minősége. Az ilyen konkrét hibákért és visszacsúszásokért minden esetben a vállalatok felelnek.

Nem formai kérdésszerű van szó, nem is csupán arról, hogy az egyedi gazdasági visszacsúszásból ne vonjunk le messzemenő politikai következtetéseket. Az új mechaniz-

mus fontos része, aktív eleme a piac, a vásárló közönség, amelyet ahhoz, hogy feladatait elláthassa, érdekeit megvédhesse, szerveznünk, nevelnünk kell. A jogos önvédelemhez tartozik ugyanis, hogy a fogyasztó haragja, felháborodása a tényleges vétkest, a hibás termék előállítását, az esetleges árdragítót minden esetben tehát a konkrét gyári márkát és ne az iparágat — sújtsa. Figyelni kell most már jobban a gyári márkákat, de a termelőket átvevő és kiszolgáló kereskedelmi vállalatot, boltot is. Amelyikben nem csalódunk, tiszteljük meg újból és újból bizalmunkkal, vásárlásainkkal. Amelyik viszont becsapott, azzal ne álljunk szóba.

Az új mechanizmusnak van egy ilyen követelménye is: tanuljunk meg vásárolni, fogyasztói jogainkat élni! A fogyasztói érdekek szakszerű védelmét, a vásárlók jogainak szervezett képviseletét, igaz, mindenekelőtt a kereskedelemlátja el. De szükség van a kereskedelmi munka és a gyári munka tömeges társadalmi ellenőrzésére is, hogy az új mechanizmus körülményei között valóban érvényesüljön a termelő, az értékesítő munkában az oly gyakran emlegetett piaci értéket.

A piac pedig mi, a vásárlók vagyunk. Véleményünk, dicseretünk, vagy felháborodásunk tehát mindenkor annak szóljon, akit megillet, az önálló hatáskörű vállalatnak. A szocialista állam a piac e vévő-eladói küzdelemben nem ellenfélünk, hanem szövetségünk. Gondoskodik versenytársakról, importot szervez, az érdekeltségi módszerrel külön honoráriumra a minőség javítását, a választék bővítését, a divat, a műszaki fejlesztés rugalmas, gyors növekedését. Kiri-visszasságok esetén pedig kormányzati szerveink hatalmi eszközökkel is beavatkoznak a gazdasági életbe. Az új mechanizmus teljes kibontakozása, a fogyasztók magas színvonalú ellátása mégsem egyszerűen központi, állami feladat. Tőlünk vásárlóktól, fogyasztóktól is függ, milyen irányban változik piaci helyzetünk.

Kovács József

Utazási könnyítések Magyarország és Románia között

A Magyar Népköztársaság kormánya és a Román Szocialista Köztársaság kormánya között 1967. november 1-én aláírt és ez év február 24-én életbe lépett egyezmény alapján a két ország állampolgárai érvényes úti okmánnyal látogatás és turizmus céljából is vízum nélkül utazhatnak a másik országba, vagy azon keresztül. Meghívólevél az úti okmány beszerzéséhez nem szükséges. Az utazók a nemzetközi utasforgalom számára megnyit-

tott bármely határátkelőhelyen utazhatnak és a határáteléstől számított 30 napig tartózkodhatnak a másik ország területén. Az úti okmányokat a városi, járási, illetve kerületi rendőrkapitányságok adják ki. A jövőben beutazási engedélyt csak azoknak a személyeknek kell beszerzeni, akik véglegesen kívánnak a másik ország területén letelepedni.

(MTI)

Az Országos Oktatási Tanács a középiskolai szakmai képzésről

Az Országos Oktatási Tanács Ilku Pál művelődésügyi miniszter elnökletével megtárgyalta a szak- és középiskolai tantervi munkálatokról készített jelentést. Eszerint szeptemberben az eddigiekén kívül újabb 141 szakközépiskolai tanulócsoporthoz, beleértve a középfokú technikumokból szervezett osztályokat is. Ezzel 47,7 százalékra emelkedik a középiskolákban a

szakmai képzésben részesülő elsőosztályos tanuló aránya. Az Országos Oktatási Tanács állást foglalt abban, hogy az 1968-69-es tanévben még néhány középfokú technikumot osztály is indul; az 1969-70-es tanévben azonban ezekben a technikumokban is végre kell hajtani az első osztályok átszervezését szakközépiskolává.

(MTI)

Hatezer tüzeset 1967-ben

Az elmúlt évi tüzesetekről, ezek okairól, az idei legfontosabb feladatokról tájékoztatták az MTI munkatársait a Belügyminisztérium Tűzrendészeti Országos Parancsnokságán. 1967-ben — a korszerű megelőzés ellenére — több mint hatezer tüzeset fordult elő az országban, ebből 3254 anyagi kárral végződött. Az esetek 38 százaléka a mezőgazdaságban történt; a lakóházakban, lakásokban 1773 alkalommal volt tűz. Ipari létesítményekben ta-

valy 770-szer pusztított tűz. Ezek többségét a technológiai szabályok megsértése, a tüzveszélyes folyadékok helytelen használata és tárolása, valamint a tüzveszélyes munkák — hegesztés, lángvágás, nyílt tüzelés — szabályainak megsértése okozta. A tűzrendészeti hatóságok általános megállapítása szerint az esetek többségében hanyagság, felelőtlen és az ellenőrzés hiánya játszott közre a tűz keletkezésében.

(MTI)

REJTŐ JENŐ:

ELŐRETOLT HELYÖRSÉG

22.

A hold most egy hófehér, ökölbe szorult kezét világít meg, ahogy a fénykör lassan átsiklik a fejen... Távolról újabb negyedét harangoznak, és valami madár sikolt fel egy pillanatra az éjszakában. A hold most a dermedt palma koronájából is odarajzol néhány hosszú levelet a padlóra.

Megint recsen kissé... Azután duplán és élesen... A mindenségit a hazajáró öregapádnak!

Csináljuk szabályosan! Egy mozdulat, és a fegyver súlyban van, egy kattánas a závarzaton, és hangosan kiált:

— Állj! Ki vagy?
Csend...

Előveszi a zseblámpáját. Villanyt nem akar gyújtani. Ha csakugyan egy rágcső moco-rog a rothadt deszka alatt, akkor nagy baj lehet a parancsellenes kivilágításból. És még azt hinné az a szálkás bajszú, hogy fél. Pedig erre igazán nincs oka. Mi a fenét félne, szurony-nyal a kezében?

A zseblámpa fénye végigtáncolt a helyiségben a padlón, a falon, még a mennyezeten is. Sehol semmi. Az ajtó mellett a robbanástól szétrepedt egy hordó miniumfesték, amivel a bádogtetőket szokták bemázolni. A rozsdás színű, nyúlós ragacs mint valami őskori csúszómászó terült végig egyik faltól a másikig. A sarokban, amerről a recsegések hangzottak, egy pasas fekszik arca borulva, nagy vértócsában, feje búbjáig letakarva egy köpennyel. Ez szegény már nem re-

— 64 —

cseg... Ez itt balra, felhúzott térdekkel, aránylag ép-ségben megüszta... De hol a feje?... A vakolat telefröcskölve kis repeszdarabokkal és vérrel, mindenféle tépet, foszlányos rongyok és mozdulatlan, szinte természet-helyzetben odavetett testek a padlón... Nyolc...

Nem is... Kilenc... Nem nyolcat mondtak? Hm... Az bizonyos, hogy itt kilenc van... Nézd csak! De fura!

Az ördög tudja. Akárhogy nézi: ez kilenc ember és egy láb... Lehúzta a zseblámpa gombját. Visszatette puskáját a vállára, és tovább sétált. Majd leltárt csinált itt a halottakról?... Nyolc volt vagy kilenc, nem mindegy? Több nem lett azóta, és kevesebb sem lehet, mert nem valószínű, hogy valaki erre felé lopja a halottakat...

A csoda van ezzel a padlóval!...

Két gyors recsenés, egy nesz... és csend...
...A hold most jó darabon bevilágította a helyiséget, és odatűzött az arca borult katonára a sarokban... Ott recseg a padló, az bizonyos, és...

Mindenesetre erős idegzet kell ide... Mert például esküdni mert volna, hogy a katona, ahogy arca borulva fektet az előbb, még mindkét karját kinyújtotta. Most pedig az egyik... Na mindegy... Mit fog itt részletkérdésekkel törődni? Minden halott úgy fekszik, ahogy akar. Éppen tizenkettőt kondul... A padlón holdfényrel világított, mozdulatlan testek... Félhomály, néha egy csepp hullása hangzik fel, és kint látszik az elhagyott éjszakai mező...

Egy, kettő, három... Koppanás, fordulás... Egy, kettő, három...

...Vajon mit csinál most Colette? — gondolta — igazán profán eszméltársítással, egy párizsi táncosnővel kapcsolatban. Ezzel még beszélt is, mielőtt elutazott... Nagy recsenés...

Most újra lekajja a puskát, és a sarok felé fordul. Azután döbbenet áll meg.

Egy sötét tárgy zuhan feléje... A vállát érte az irtózatos ütés, pedig a fejének szánták. Előredőfött, de levegőt ért a szurony. Közben Galamb is kivüléset a fénykörön, és a kilencedik halott második irtózatos ütése sem találta a fejét, csak vállon sújtotta. Fájdalom hasított a karjába, kiejtette a fegyvert, és most már

— 65 —

tudta, hogy a harmadik csapással szemben védtelen. De nem!

A harmadik ütés nem csapott le, mert...
...Valahonnan Galamb háta mögül két lövés dörrent. Nyílt a mosókonyha ajtaja, és a kilencedik halott kiugrott, menekült... Ott fut az árnya a mezőn.

Galamb, bár a váll és a jobb karja benuultan sajgott, egy kézbe fogva fegyverét, utána rohant...

„Trará! Trará!”

Az őrség a lövés hallatára riadót fújt. Es nyomban utána a vezénylő altiszt harsány hangja süvöltött fel az éjszakában.

— Fegyverbe!
A sötét mezőn vagy harminc lépéssel Galamb előtt futott a támadó. Csak az árnyéka látszott. Ahogy az erőd felé ért, tétovázás nélkül átvette magát az alacsony kökerítésen.

(Folytatjuk)

— 66 —

Mérleg útán

A hatodik hozremben vagy négy kalomra, a száza gával együtt s úgy — Azt mondja tott idáig a szövett Néhányan har több ember viszon

Nemrég hangzot jónak, a biharnagy Tsz elnökének a ró beszámolója a múlt sáról, és bizony ez ne lami jó kedvet. Nyílt gyon őszintén, úgy ilyenkor illik. S mi mitott volna erre a beszámolóban is m süllyal felelős az idő Apró sürűlődások, tek fel a közgyűlésen az már lenni szokot sikerül egy szövett dása, mint ahogyan. És így talán már ért gedetlenség. Egy jó e előtt — amikor a t gyalgák — abban re biharnagybajomik: a a szövettkezet, több végeredményben... a összege majdnem 6,3 lett ebben a 9000 hol ban, az egy dolgozó jövedelem alig halad ezer forintot.

Hátam mögött ül vetkezeti tag, s a b

Új, két szobás családi ka utca 26 szám alatt. Abi tozzenek, már csak a kü kolás bíányzik, meg néha ipari munka. Maga az épü lönbözik a sokszáz basoni létrejött, az már a krónik lme a rövid történet:

A mellette levő öreg katonának Makó Mátyás egyedülálló édesanyját és mamát. Az utca melyen él zódik, s a tavaszi belviz szá gátja a lakóházát. A kato velet irt aggódo családja szabadságot kap, hazajön hozni a lakást. Makó a azonban nem tért vissza t teljesítés közben bősé bal

Ami ezután következett segíteni akarásnak nagyot. Az első kerületi tanács e maximális támogatást ny nehez helyzetbe került sz végrehajtó bizottság elnö az ügyet. Nem kisebb do hogy új házat építenek a mellé. A Honvédelmi Mi gyalg segítette a kezdemé böző vállalatok, intézmén ajánlották fel a társadalm

1967. szeptember 14-én az első megbeszélésre a t lme, az építési csoport l dalmi munkában elkészít veit, egyben vállalta a m is. A Debreceni Tanács E lat 54 emberrel hozzákezo és betonozási munkálatok tanács építőipari vállalat, falakat, az ÉVM Hajdú-B lami Építőipari Vállalat a litották a tetőszerkezetet KTSZ pedig lefedte az ép tek maguknak elfoglaltak Kárpitosipari Vállalat sz jai — ahol Makó Mátyás leg is dolgozik —, a város lamosipari Kisz szakember

Természetesen nem ma a katonák sem. Hósi balá családján úgy segítettek, k egy szanálásra állt épület gát a helyszíre szállítottá kával mintegy 35-40 000 tottak meg. De voltak a jellentkezők is. Amikor el Kossuth Lajos Tudomány ájka érkezett a Wolajka g gitsen a téglapucolásban. ség, hiszen több, mint 40 tott téglát kellett megpu ceni Dobánygyár KISZ-ia

Mérleghiány után

Biztatóbb kezdés a biharnagybajomi Dózsa Tsz-ben

A hatodik hozzászóló volt már. Neki szék sem jutott, pedig a telenben vagy négyezerötven ülőalkalmatosságot tettek be erre az alkalomra, a zárszámadási közgyűlésre. Ott állt az ajtóban többedma-
— Azt mondják meg vezetőink, arra adjanak választ: hogyan jutott idáig a szövetkezetünk.
Néhányan hangosan helyesleltek, össze is verték kezüket, a legtöbb ember viszont csendben ült és figyelt.

Nemrég hangzott el Patai Lajosnak, a biharnagybajomi Dózsa Tsz elnökének a rövid, de tömör beszámolója a múlt év gazdálkodásáról, és bizony ez nem derített valami jó kedvet. Nyíltan beszélt, nagyon őszintén, úgy, ahogyan ez ilyenkor illik. S mintha csak számított volna erre a kérdésre, már a beszámolóban is mondotta: döntő sulyal felelős az időjárás.
Apró surlódások, ellentétek jöttek fel a közgyűlésen. Úgy, ahogyan az már lenni szokott, ha nem úgy sikerül egy szövetkezet gazdálkodása, mint ahogyan azt remélték. És így talán már érthető is az elégedetlenség. Egy jó esztendővel ezelőtt — amikor a tervet megtárgyalták — abban reménykedtek a biharnagybajomiak: jobb lesz majd a szövetkezet, többet osztanak. S végeredményben... A mérleghiány összege majdnem 6,3 millió forint lett ebben a 9000 holdas gazdaságban, az egy dolgozó tagra eső évi jövedelem alig haladta meg a tízezer forintot.
Hátam mögött ül az egyik szövetkezeti tag, s a beszámoló köz-

ben is többször előrehajol, úgy teszi meg észrevételét. Amikor arról beszél az elnök, hogy közel 1100 hold föld még május végén sem volt bevetve a belvíz miatt, ismét csak hozzáfűzi a maga megjegyzését.
— Két esztendőn keresztül még csak bírtuk úgy-ahogyan a belvizet, de a harmadik esztendőben már... Kimerült minden tartalék. Higgye el — suttogja — sok olyan része volt a határnak, az is, amely be volt vetve és megművelve, hogy sírni szeretett volna az ember, amikor végiment rajta. De figyelje csak — int az elnök felé.
— Kukoricából a tervezett 1250 hold helyett 1600 holdat vetettünk, de csak 650 holdat tudtunk betakarítani, s a többin szinte semmi sem termett. 180 vagon kukorica helyett, ami szükséges lett volna, csak 61 vagonnal termett. Aztán sorjázza a többi növényféléseket, közte a búzát is, amelyből szintén több száz hold pusztult ki a belvíz miatt, és 100 vagonnal termett kevesebb, mint a tervezett.
— Nem a tagokat és nem is a

vezetőket lehet hibáztatni — halom megint hátam mögött a suttogást, hanem az időjárást. Nehéz volt ez így — sóhajt egy nagyot.
Szabó István, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöke, a nádudvari Vörös Csillag Tsz vezetője is ott ül az elnökségben. Hallgatja a beszámolót, a hozzászólásokat, aztán maga is szót kér.
— Magam is tudom, hogy egy esztendő munkája után kevés pénz az a targonkenti, valamivel több mint 10 000 forint.
— Kevés bizony — kiált be egy asszony a terem hátuljáról, különösen, ha abból három-négy gyereket is nevelni kell.
— Ismerem a szövetkezetet, s azt is tudom: erről nagyrészt sem a tagok, s a vezetőket nem tehetnek. Hogy így áll most a gazdaság, annak fő oka a három esztendőn keresztül belvíz, aztán mellé a tavalyi nyári aszály. De azért, hadd mondjak meg valamit nagyon őszintén.
A teremben néma csend van, mindenki figyel. A közbeszólások is elmaradnak, pedig hát az előző hozzászólásokhoz mindig volt egy-egy megjegyzés.
— Ha annakidején úgy kezdődik itt a gazdálkodás, hogy nagyobb a megalapozottság, más lenne most a gond. A baj forrása tehát itt is van. Abban tehát, hogy amikor harminc forintot osztottak, akkor lehet hogy csak 20 forintot lett volna szabad, a többit pedig az alapok erősítésére

felhasználni. Nem ingott volna meg most ennyire a szövetkezet.
— Igaza van — hajol megint előre a beszélgető partnerem. De hát ki tud már ezen segíteni.
— A zárszámadás olyan, hogy a megtörtént dolgokon már vajmi keveset lehet változtatni — mondja Szabó István. Vitázni lehet, értékelni is, bíráltni is azt, ami nem jó, amin változtatni kell. De a bajból kilábolni csak úgy lehet, ha közös akarati egység van. Azt kell majd most a tervtárgyaló közgyűlésen megbeszélni: ez évben, hogy s mint legyen.
Előre nézni — valahogyan így fogalmazta a szövetkezet elnöke is. Lehet, hogy néhány tagnak hihetetlenül is hangzott, amit mondott, pedig a tény az tény. Rosszul zárt a szövetkezet, keveset is osztott, mérleghiány is lett. Mégis az elmúlt esztendőben soha ilyen sikerre jogosítón nem kezdtek még itt az évet, mint most. Biztosítva van az abraktakarmány egészen az újig. Van szálás és alom rendesen. Nincs szántatlan föld a biharnagybajomi határban, és idejében elvetették az összes kalászt is, sőt nagy részét már meg is műtrágyázták.
Reménykeltő az tehát, ahogyan ezt az évet kezdi. Tiszta lappal, felszántott határral. Az időjárás és a szövetkezeteiken múlik most már az: a befejezés is jó legyen. Jobb mint az elmúlt esztendő volt.

RÁCZ BÉLA

...és felépült!

Új, két szobás családi ház áll a Wolafka utca 26 szám alatt. Abban, hogy beköltözzenek, már csak a külső és belső vakolás hiányzik, meg néhány kisebb szakipari munka. Maga az épület nemigen különbözik a sokszáz basonótól, de ahogyan létrejött, az már a krónikába kíváncsok. Íme a rövid történet:
A mellette levő öreg házból vonult be katonának Makó Mátyas, itthon bagyva egyedülálló édesanyját és az idős nagymamát. Az utca mélyenfekvő területen bújdik, s a tavaszi belvíz súlyosan megrongálta a lakóházat. A katonafüti biztató levelet irt aggodó családjának: nem sokára szabadságot kap, hazajön és segít rendezni a lakást. Makó Mátyas homvéd azonban nem tért vissza többé. Szolgálat teljesítés közben bűsi balált halt.
Ami ezután következett, az az emberi segíteni akarásnak nagyon szép példája. Az első kerületi tanács elhatározta, hogy maximális támogatást nyújt a rendkívül nehéz helyzetbe került családnak. Maga a végrehajtó bizottság elnöke vette kezébe az ügyet. Nem kisebb dologt ígért, mint hogy új házat építenek a dűledező épület mellé. A Honvédelmi Minisztérium anyagilag segítette a kezdeményezést, a különböző vállalatok, intézmények pedig sorra ajánlották fel a társadalmi munkát.
1967. szeptember 14-én sor került az első megbeszélésre a tanácson. Karacs Imre, az építési csoport főmérnöke társadalmi munkában elkészítette a lakás tervét, egyben vállalta a műszaki ellenőrzést is. A Debreceni Tanács Építőipari Vállalat 54 emberrel hozzákezdett az alapozási és betonozási munkálatokhoz. A megyei tanács építőipari vállalata felbuzta a főfalakat, az EVM Hajdú-Bihar Megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói összeállították a tetőszerkezetet, a Tetőfedő KTSZ pedig lefedte az épületet. De találtak maguknak elfoglaltságot a Szék és Kárpátosipari Vállalat szocialista brigádjai — ahol Makó Mátyas édesanyja jelenleg is dolgozik —, a városi KIOSZ, a Vilamosipari Ktsz szakemberei is.
Természetesen nem maradtak tétlenek a katonák sem. Hősi balált balt bajtársuk családján úgy segítettek, hogy elbontottak egy szandásra ítélt épületet, annak anyagát a helyszínrre szállították. Ezzel a munkával mintegy 35-40 000 forintot takarítottak meg. De voltak „müsoron kívüli” jelentkezők is. Amikor elterjedt a hír, a Kossuth Lajos Tudományegyetem tíz diákja érkezett a Wolafka utcába, hogy segítsen a téglapucolásban. Jól jött a segítség, hiszen több, mint 40 000 darab bontott téglát kellett megpucolni. A Debreceni Dobánygyár KJSZ-fiatlái, valamint

a Május 1 brigád pedig kerítést készített az új ház elé.
A széleskörű összefogás alapján ma már áll a ház. Mintegy tíz vállalat, üzem, intézmény 180 dolgozója közel másfél ezer társadalmi munkaórát teljesített. Nem lehet viszont számokban kifejezni azt az önfeláldozást, mely az emberek részéről megnyilvánult. Az építőipari munkások egyrésze szombat-vasárnap vidékről jött be, hogy kivehesse részét az építkezésből, lemondva a bétvegi pihenéséről.
Most már csak a külső-belső pucolás van hátra. Ha kitavasodik, erre is sor kerülhet. Az előzmények alapján nyugodtan állíthatjuk: biztosan lesz olyan brigád, amelyik majd elvállalja ezt is társadalmi munkában.

BOGÁR FERENC

Makóék háza

Szemérmesség?

Az esetek nagy többségében erénynek tartják — s az is. Senki nem örül, ha izléstelen, szemérmetlen dologgal találkozunk, s annak sem, ha a túlzott önbizalom, vagy az akarnokság, a nyüzsgő ember állja útját.
Ez valamikor nem volt feltűnő, sőt, a körülmények, a „légkör”, ahogy mondani szoktuk, kedvezett is ezeknek a nem izléseles magatartási formáknak.
Ez talán az akció-reakció elve érvényesül abban, hogy ma, nem egyszer a túlzott szemérmességgel, a visszahúzózással találkozunk. Talán a „bélyeg”-től való félelem az oka. Pontosan megállapítani nem is lehet, még beható szociál-pszichológiai vizsgálattal sem. De tény az, hogy az ilyen magatartás bénító, s nemcsak arra, aki eszerint él, hanem a környezetére is. S ebben van a „társadalmi veszélyessége”.
A napokban egy hosszabb beszélgetésor derült ki, hogy partnerem félreismerter ember. Azt tartották róla, hogy nincs önálló véleménye, visszahúzózó, és semmiért sem lelkesedő. „A szíve hiányzik” — mondták róla röviden.
S mint kiderült nem erről van szó. Valójában minden megvan benne, amit látszólag nélkülöz, s a szíve sem hiányzik, csak „szemérmes” — ahogy fogalmazta.
Valójában gyáva.
„Nézd — mondta — én már megkaptam, hogy de lelkes vagy. Talán olcsóbb neked a kenyér, vagy a hús? Több lesz a pletcsid, ha ennyit nyüzsgösz?!”

Es ez az oka, hogy ilyen vagyok, amilyen. Nem teszem ki a kirakatba magam. Akkor sem, ha gondom van, akkor sem, ha lelkesedem. Végzem a munkám és kész.”
Ez nincs egyedül. Különösen akkor nincs egyedül, amikor a ma még konkrét forintok formáját nélkülöző dolgokért kell megverekedni a szűk mának, és csak a mának élő szemlélettel. Mert tagadhatatlan, hogy vannak olyan esetek, amikor a ma befektetése, csak holnap hozza kamatait, és az igazsághoz hozzátartozik, hogy vállalnunk kell ezeket az eseteket is teljesen nekünk való dologként. S ez lelkiismereti kérdés, nem pedig szemérmesség dolga.
Különösen nem az, ha a kommunizmusnál találkozunk ilyen „szemérmes”-tel. A kommunista arról ismert, hogy vállalja az eszmét, hogy hite van az eszmében, hogy bízik abban, amit tesz, hogy bizakodása, hite kisugárzik a környezetére is. A belső fűtöttség nélküli agitáció nem szolgálja az ügyet, de az az agitáció sem, amit úgy végzünk, hogy közben „szemérmesen” eltitkoljuk önmagunkat. Egyre megy az előbbivel.
Igaza, a gúnys-ironikus megjegyzések nem esnek jól, de akkor sincs jogunk félrehúzódni előlük szemérmességre hivatkozva. Hisz kötelességünk vállalni a teljes igazságot, az ügyet, mert az az ügy amiért dolgozunk, az az igazság, amelynek érvényesüléséért nap mint nap küzdünk, azok igazsága is, akik a megjegyzéseket teszik, azok igazsága is, akik ma még ezt nem tudják.
S végső fokon felelősségünk a jövő oldaláról tekintve több, mint önmagunkért való felelősség.

SZÖLLŐSY TIBOR

Eredményes munkát!

Ezekben a napokban tartják meg a megyeszerte alakuló üléseiket a Hazafias Népfrent különböző szintű bizottságai. Ezek az alakuló ülések most egy kicsit a járási, kerületi, városi küldöttgyűléseket is helyettesítik, hiszen a korábbi gyakorlatól eltérően, az idén a felsőbb bizottságok tagjait is a községekben, debreceni körzetekben választották meg.
Az alakuló üléseken annak rendje, módja szerint beszámolót tartanak az elmúlt négy esztendőben végzett munkáról. Anélkül, hogy részleteznék, elmondhatjuk, van miről számot adni. Hiszen a népfrentmunka az utóbbi négy évben is nagyot lépett előre, s bár ez a folyamat már egy évtizede megkezdődött, most jutott el oda a népfrent, hogy az emberek valóban ismerik és becsülik tevékenységét a falvakban, s ahogy a debreceni választási gyűlések nagy létszáma bizonyította, a városban is. Tavaly, az országgyűlési és tanácsválasztások idején különösen a népfrent felé irányult a figyelem, de mondhatjuk azt, hogy az érdeklődés azóta sem lanyhult. Már csak azért sem, hiszen a községekben és városokban több millió forint értékű társadalmi munkát végeztek el a múlt évben is, amelyeknek szervezője a legtöbb esetben a népfrentbizottság volt, s mert a téli tanfolyamokon az idén is sok ezren vesznek részt, örülve annak, hogy lehetőségük nyílik látóköriük szélesítésére.
Az újonnan választott bizottságok tehát gazdag örökséget vehetnek át. Sok ezer hajdú-bihari embert, aki számít arra, hogy a Hazafias Népfrent által szervezett, kezdeményezett alkalmak keretében dolgozhat a közösség érdekében, gyarapíthatja politikai, társadalmi és szakmai ismeretét, a népfrent klubjaiban, rendezvényein élhet közösségi életet. Mennyi kérdés van, ami arra vár, hogy az emberek őszintén felvessék, megvitassák! Ha mást nem is tesznek az újonnan választott népfrentbizottságok, csak ezekre a vitákra teremtenek lehetőséget, csak módot nyújtanak arra, hogy az emberek, szakértők, szélesebb politikai látókörrrel rendelkezők részvételével próbálják megérteni és megértetni az őket foglalkoztató kérdéseket, máris nagyon sokat tettek. De természetesen, a következő négy esztendőben, amennyi időre megbízatásuk szól, még ezen kívül is sok-sok feladat lelkiismeretes végzését kell vállalniuk a népfrentbizottságok tagjainak.
Nem könnyű feladat, s nem jár érte fizetés sem. Néhol, néha talán még a köszönő szó is elmarad. A köszönetet, az elismerést munkálkodásukért talán inkább az fejezi ki, ha saját községükben járva láthatják, tapasztalhatják, hogy van a munkának eredménye. Ahol tegnap még sárban topogtak az emberek, ma a jól szervezett társadalmi munka után járda van, s ahol ma még vita, nézeteltérés van a termelőszövetkezet tagsága és vezetősége között egyes kérdésekben, a népfrent által teremtett fórumokon elhangzott szavak után talán holnap már egyetértés lesz.
Nem lehet azt mondani, hogy a most megválasztott népfrentbizottságoknak nehezebb dolguk van, mint elődjüknek volt. De azt sem, hogy könnyebb. Egy mozgalom, amely arra vállalkozott, hogy összefogjon és aktivizáljon minden hazafias erőt, amely kész a szocializmus építésére, sohasem mondhatja azt, hogy teljesítette feladatát, s még azt sem, hogy egyes részfeladatokat maradéktalanul teljesített.
Népfrentbizottság tagjának lenni nagy megtiszteltetés. De legalább ennyire nagy a munkája is, amit a megbízta és elfogadásával magukra vállaltak. És most, amikor munkához kezdenek, illő, ha a választóik, vagyis az egész lakosság nevében kívánunk valamennyiüknek eredményes, jó munkát a következő négy esztendőre.

N. Zs.

Az érzelmek születése

Egy férfi és egy nő

Claude Lelouch filmjét a híre megelőzte. Olvastuk a cannesi Aranypálmáról, a kétszeres Oscardíjjal szülő lelkesült tudósításokat — s ahogy ez már ilyenkor lenni szokott, egy kicsit előre meghatároztunk. Hogyne hatódtunk volna meg, hiszen a legtöbb bíráló a megragadó közvetlenséget, az érzések természetrajzának költői megjelenítését dicsérte s a fiatal művész bátorságát emlegette. Valószínűleg forradalmi tett, mondták a rajongók, ha valaki ilyen keresetlen egyszerű s már-már ódivatúan bensőséges hangszerelemben adja elő az örök témát, mely úgy látszik, nem avulhat el soha: férfi és nő egymásratálalásának misztériumát.

Most itt a film és tulajdonképpen nem csalódtunk. Lelouch tényleg tehetséges művész, aki a banális alaphelyzetet is sok melegséggel és bájjal töltötte meg. Olyan poézis lengi át a filmet, mely valószínűleg lerohanja a nézőt (kivált az érzékenyülésre fogékonyabbat). Az „Egy férfi és egy nő” igazsága is rokonszenvesek. Az író-rendező régi és új szerelem morális-pszichikai eredőit kutatja s a tiszta emberi kapcsolatok szükségességét hirdeti. Mostanában a vásznon is sokszor találkozunk azzal a modernnek hitt felfogással, mely a nemek vonzását a test gyönyöreire korlátozza s megfoszolja a tartalmas kapcsolatokat. Hódít a felszínes érzés divatja, de jó tudni, hogy ilyen szerelmek is születnek, mint Anne-é és Jean Louis-é: ha ez konzervativizmus, ám legyen — az idill olykor igazabb lehet, mint a könyörtelen élettörvények.

A sok dicséző szó mellett némi hiányérzetünk is szeretnénk említeni. A formanyelv tudatosan egyszerű, de a mese mintha túllent volna a megszerkesztett lenne: egy-két fordulat (a feleség öngyilkossága) erőltetett. A játék a színekkel és a hangulatokkal tetszik: az kevésbé, hogy Lelouch nem tud mindent tartalommal kitölteni, sok képe csak szép, de öncélú (emiatt a tempó is kissé egyenetlen).

A fényképezés és a zene első klasszisa. A magyar szinkron sikerült, a szanzonek azonban kár volt magyarra átültetni. A dalok — jóllehet az interpretáció igényes — hamisan csengenek; nem töltik be azt a fontos dramaturgiai szerepet, melyet az alkotó feltehetően szánt nekik.

(v. j.)

HAJDÚHADHÁZON

karnevált rendezett a Dr. Földi János iskola úttörőcsapata. A jelmezek, amelyek nagy gondnal válogattak a gyerekek, nagyon ötletesek és szépek voltak. A tombolán sportfelszereléseket és tortákat nyertek a szerencsések.

Demjén Attila kétszeres Munkácsy-díjas festőművész munkássága az elmúlt évtizedben bontakozott ki. Rése van ebben több éves nyugati útjának s természetesen a honi tájaknak is, amelyek figyelmét megragadják, és a körülményeknek, amelyek munkára ösztökélik. Nem tartozik a termékeny festők közé, nehezen szánja rá magát a munkára, ha viszont belelendül, gyorsan ötvöződik formába a művészi mondanivaló. Az életnek és a világnak három területe kínálta neki motívumtárát: egyrészt a városok, másrészt a tájak, továbbá maga az ember s ezért erős karakterizációval mint portréfestő is kiemelkedik kortársai közül. Kedveli az enteriőr műfaját, a szobák belsejét, az akváriumok világát. Kár, hogy e motívumkörből csak pár darab fért bele a debreceni anyagba.

Demjén Attila művészetét bajos volna beutálni valamely kristálytisztán megfogalmazott izmus határai közé, mert stílus tekintetében egységessége ellenére is sokkal gazdagabb, semhogy sematizálni lehetne. Akár a látványból indul ki, akár a képzeletből, mint a Rómos város című képén, a tárgy valóságos megjelenéséről sohasem fe-

A korszerűség és a színház

A debreceni Csokonai Színház Hungária Kamaraszínházában különös módon folynak a jelenlegi próbák. Tolmács segítségével. A következő bemutató alkalmával ugyanis Slawomir Mrozek világhírű lengyel színpadi szerző két művével, a „Bűbájos éj” és a „Piotr Ohey mártírsága” című egyfelvonásosával ismerkedhet meg a debreceni közönség neves lengyel rendező, Marek Okopinski elképzelései alapján, aki a színház vendégeként néhány hetet városunkban tölt. Őt szeretnénk bemutatni olvasóinknak.

Marek Okopinski 1953-ban szerzett színész-rendezői diplomát a lengyel Állami Színházművészeti Főiskolán. Ilyen minőségben működött Poznańban 1960-ig, amikor színházigazgató lett Zielona Górában. Igazgatósága alatt ez a színház a legjobb lengyel vidéki színházak közé emelkedett. 1963-tól a poznańi Drámai Színház igazgatója négy éven át. A színház ez idő alatt országos jelentőségű előadások színhelyévé vált. Marek Okopinski nagy súlyt fektetett külföldi kapcsolatok kialakítására is. Jugoszláv, argentin, bolgár rendezők dolgoztak színházában. Munkaközpontját, rendezéseit gyakran jutalmazták különféle díjak odaítélésével. Többek között díjat nyert az I. lengyel drámafesztiválon, majd elnyerte a lengyel művelődésügyi minisztérium díját is.

A színházak időszámítása szerint korán, reggel 9 órakor találkoztunk a Csokonai Színház igazgatói irodájában. Tíz órakor kezdődött a próba a kamaraszínházban, tehát alig volt egy óránk ismerkedésre, beszélgetésre. Szemüveget visel, szabályos fiatal arcának érdekes keretet ad rövidre vágott őszülő haja. Megejtően kedves, fesztelen és vidám.

— Hogy érzi magát Debrecenben? — Az eső szavakat magyarul mondja.

— Köszönöm, nagyon jól. A színház jó munkalehetőségeket biztosított számomra. Különösen a szereposztással és a diszlettervezéssel (Csányi Árpád munkájával vagyok elégedett). A rendezés idegen nyelven elég nehéz, de munkára serkentő hatását érzem.

— Most járt először Debrecenben?

— Egy évvel ezelőtt már jártam itt, éppen a jelenlegi rendezésem ügyében. Azóta sokat változott az szép lett a város — összekulcsolja a kezét és előrehajol —, de könyörgöm írja meg, hogy az új hirdetőtáblák borzalmasak. Olyanok mint egy-egy tanksapda.

(Meg kell vallanom, ezért a megjegyzésért nagyon hálás voltam.)

— Ismeri-e a magyar színházakat?

— A debreceni színház idejével kapcsolatát láttam már. Ezenkívül Miskolcon és Budapesten láttam előadásokat. Debrecenben legjobban a „Malvin” tetszett, Pesten a „Marat” és a „Mózes”. Erős oldala a magyar színháznak a nagyszerű színészség. A színpadművészeti terület már gyengébb. De a színházak nagyon szépek, és jók a világítási lehetőségek. Ilyen Lengyelországban nincs.

— Sokat hallottunk már a lengyel színházi törekvésekről. Mi a különbség a magyar és a lengyel színház között?

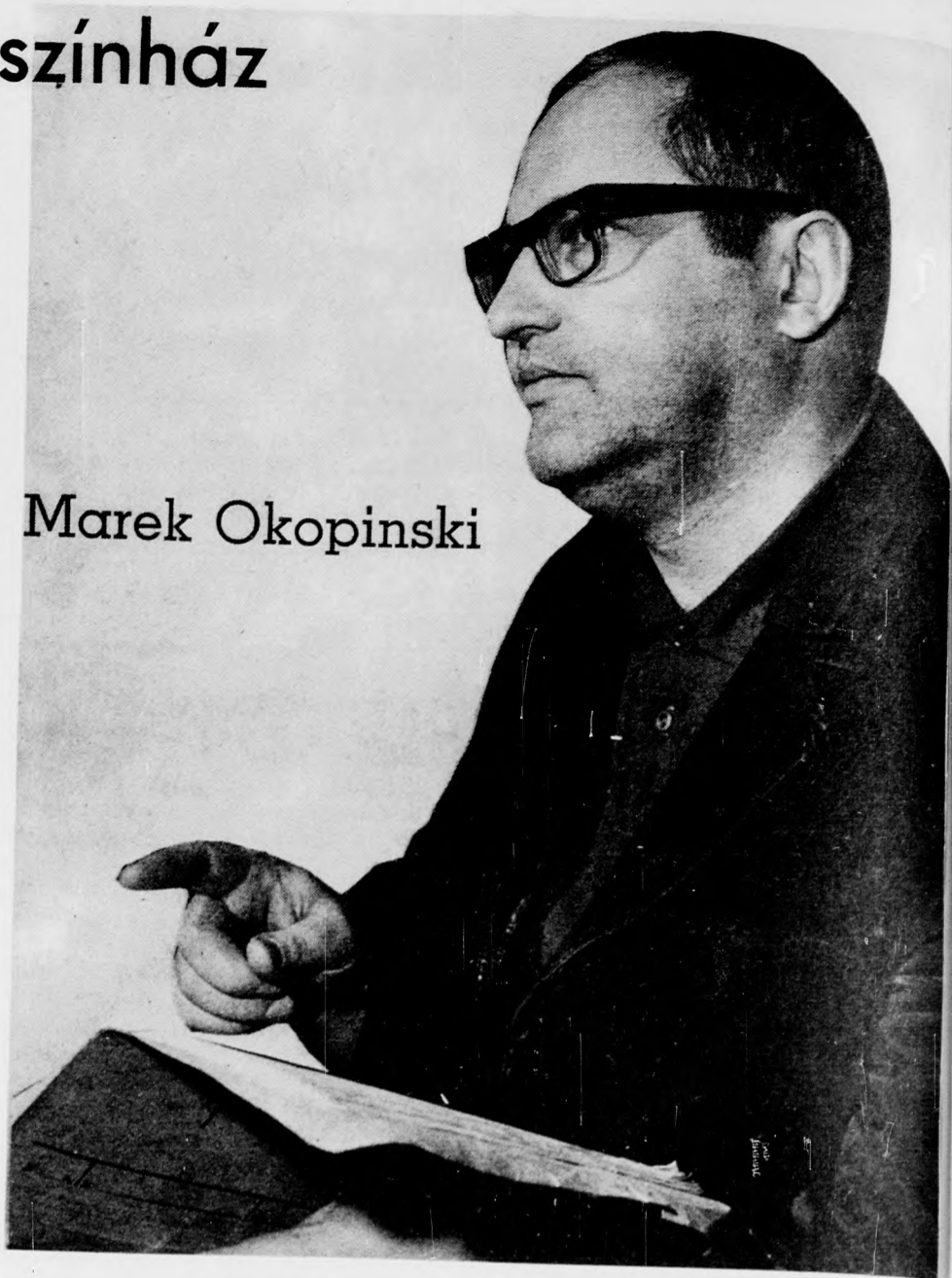
— Két ponton van nagy eltérés. Lengyelországban nincs olyan nagy differencia fővárosi és vidéki színház között, mint Magyarországon, és Lengyelországban nincsenek olyan „színházkombinátók”, mint itt. A próza, az operett és az opera egy színházon belül történő színreviteleire gondolok. Ezenkívül a lengyel előadások technikailag nincsenek úgy kidolgozva, mint a magyarországiak, de hangulatuk sokkal forróbb. Azért tetszett nekem a Malvin előadása, mert klímájában, temperamentumában, forró hangulatában a lengyel előadások stílusát fedeztem fel. Magyarországon talán a Thália Színház valósítja meg legkövetkezőbben ezt a törekvést.

— Elgondolása szerint mik a legjellemzőbb vonásai a korszerű színháznak?

— A korszerű színháznak érdekeltnnek kell lenni abban, ami a világon és az országban történik. Véleményének kell lenni feltétlenül nemcsak a mai darabok, hanem a klasszikus színpadi művek előadása kapcsán is. Meríteni kell más művészeti ágak eredményeiből, de nem mindenáron. Feltétlenül meg kell előzni a színháznak a közízlést, de úgy, hogy ne szakadjon el a közönségtől. A színház nagyon nehéz művészeti ág, ezért Lengyelországban nagy súlyt helyeznek népszerűsítésére. Általában az a törekvés, hogy a közönséggel megismertessék a színházi alkotófolyamatot.

— Hogyan látja Mrozek művészetét?

— Mindenekelőtt szatirikus iró. Grafikusnak indult és ebből fakadóan valami egészen különleges, új ízt hozott a színpadra. Mindez látásmódjából ered. Helytelen, hogy sokszor az abszurd színházi szerzők közé sorolják. Mrozek realista. Hallatlanul sürít, és ez eredményezi, hogy túlnő a valóságon, egy új valóságot teremt. Kétféleképpen szerkeszt: vagy az abszurdumból indul ki, és realiztikusan viszi végig a

Marek Okopinski

cselekményt, vagy fordítva. Ennek eredményeként a valóság vagy groteszk módon, vagy szurrealistikusan jelenik meg a színpadon. Fő témája a kímélet, akihez nagyon nagy rokonszenv köti, de képes arra is, hogy brutálisan mutassa meg hibáit. Lengyelországban azért szeretik, mert a nézők egy részét mesészik, egy részét komikum, másik részét pedig drámainak mélyebb mondanivalója köti le.

— Mit tart eddigi legsikeresebb rendezésének?

— Nehéz kérdés, mert utólag egyetlen előadással sem vagyok elégedett. Talán azt mondhatnám, hogy legkedvesebb munkám „A helytartó” rendezése volt.

— A színházi munkán kívül mit csinál legszívesebben?

— Nagyon szeretek utazni. Európát már ismerem, minden vágyom, hogy egyszer eljussak Brazíliába.

— Sport?

— Az úszósport drukkerem vagyok. Magam is sokat úszom.

— Van-e ideje olvasni?

— Sokat olvasok, de legszívesebben olyankor, ha a sor elején nincsenek kiszéved a szereplők neve — mondja ismét mosolyogva. — Sőt moziba is járok, és szeretek kerestretjétevényeket megfelfedezni. Mindezt annak köszönhetem az utóbbi időben, hogy nem vagyok igazgató. Paradox dolog, hogy ha azt akarja csinálni az ember, amit szeretne, igazgatónak kell lennie, az igazgatói tevékenység viszont elveszi idejét az alkotómunkától és kedvteléseitől.

— Gondolt-e már arra, hogy drámat írjon?

— Soha. Egyetemista koromban foglalkoztam újságírással, de darabot soha nem írtam és nem is fogok írni. Megvannak annak a specialistái.

Később a kamaraszínház próbáján találkoztunk. Mindent mérlegelve, de felhevülten, teljes odaadással rendezett. Kíváncsi, hogy Mrozek debreceni bemutatása Marek Okopinski legsikeresebb rendezései közé tartozzon.

Magyari Vimos

Új étterem Földesen

Új, 320 személyes, melegkonyhás éttermet adtak át a napokban Földesen. A létesítményt a helyi itaközi Termelőszövetkezet építőbrigádja építette. Az étterem berendezésével együtt kétféle forintba került. Az éttermet a MESZÖV üzemelteti. Jutasi Imre, az étterem vezetője elmondta, hogy a nyár beköszöntével 250 személyes kerthelyiség nyílik.

Rajzpályázat úttörőknek

A Magyar Úttörők Szövetsége és a Magyar Posta rajzpályázatot hirdet úttörőknek a Kommunista Magyarországi Pártja megalakulásának 50. évfordulójára kiadandó bélyegsorozat rajzainak elkészítésére.

A pályázaton részt vehet minden kisdobos és úttörő, általános iskolai tanuló. A rajzokat negyedéves nagyságú rajzlapra kell készíteni és hátlapján feltüntetni a készítő

névét, életkorát, az iskola úttörőcsapatának nevét, valamint helyét. Egy pályázó több rajzot is beküldhet.

A rajzokat az úttörőcsapat vezetője juttatja el március 30-ig az illetékes megyei úttörő elnökség címére. A legjobb bélyegrajzok készítői külföldi és csillebérci jutalomtáborozáson vesznek részt, illetve tárgyjutalomban részesülnek.

AZ MMH HÍREI

Február 27-én, kedden este 8 órakor a Modern Színpad bemutatja Karl Wittlinger: „Ismeri a tejtutát?” című drámáját a Művész moziban. Szereplők: Dég István és Fonyó István. Rendezte: Fényes Márta.

„Téli találat” címmel tartja előadását a Dózsa Színpad február 26-án, hétfőn 19 órai kezdettel a Művész moziban.

Kisfilmek kerülnek bemutatásra a Művész moziban február 27-én, kedden 18 órakor. (Farkas. A színpad meghódítása, Gusztáv a sötétben, Mednyánszky, Kaleidoszkóp).

Dél-Afrikáról tart előadást február 28-án, szerdán 18 órakor a Művész moziban dr. Reich Lajos egyetemi tanár. (Budapest). Film: Made in Africa.

„Modern üvegművészet” címmel Filop István (Budapest) tart előadást február 27-én, kedden 19 órakor a filmklubban (Vörös Hadsereg útja 28. C.) Az előadást film- és diavetítés kíséri.

„Filmfelvevő géppel Amerikában” címmel tartja előadását Virágos Zsolt március 1-én, pénteken 19 órakor a filmklubban, egyben bemutatásra kerül útirajzfilmje is.

Február 26-án, hétfőn 17 órától az MMH filmszak körének első foglalkozása kezdődik a filmklubban. A foglalkozás témája: különböző kamerák, típusok. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

„Hogyan készül a rádióriport?” február 29-én, csütörtökön 18 órakor Garrai László újságríporter beszélget a Tóthfalusi Munkásklub tagjaival. (Széchenyi utca 1. szám.)

Február 28-án, szerdán 19 órakor az Ifjúsági Klubban (Kossuth utca 1. szám) a párt és a KISZ képviselői beszélgetnek a klubtagokkal „Ifjúságunk és az új gazdasági reform” címmel.

A Dienes László könyvtárklubban (Csapókeret, Süveg utca 3.) február 26-án, hétfőn 18 órakor Tóth Ilona könyvtáros „A könyvtár új beszerzései” című kiállítás megnyitja és könyvismertetést tart.

A gyermekklubban (Kossuth utca 51. szám) február 26-án, hétfőn 18 órakor a „Természet világa” címmel könyvismertetés kezdődik. Bemutatásra kerül a Hegyen, völgyön cimborák című film.

Február 29-én, délelőtt 11 órakor Grimm legrészesebb meseiből mesedélutótt tartanak kicsinyeknek. (Kossuth utca 51. szám.)

mindig bőséggel lennek kincseket Demjén Attila művészetében.

Különösen kedveli a városképeket, elsősorban az itálieiakat, s csak újabban fordul e téren is hazai témákhoz. A tájban nem a geológiai vetődések, nem a láthatatlan szerkezet érdekli, amit némelyek konstruktív lehetőségei miatt kedvelnek. De nem is tapad szigorúan a földrajzi valósághoz. Képet fest és nem tájat, ez utóbbi csak az alkalmat szolgáltatja a kép megszületésére. Azonban mégis fölismerhető a tájból annyi, amennyi az azonosításhoz szükséges. A tájképtől tájképi szépségeket várunk,

közvetlenül azzal a tájjal sohasem találkozott. Hát még abban, akiben mélyről zendülő emlékek is segítik a fölismerést.

Ha valaki netán a fényképet vetné a festői portré ellenébe, figyelmeztetni kell valami alapvető különbségre! A portré, ami a festő kezéből kikerül, egyedi alkotás, festői tehetséget előfeltételező szemléti munka megismételhetetlen szülőte, míg a fénykép egyszerűen technikai eszközökkel készült pilanatkép, ami szériában sokszorosítható tömegárú. Amíg nem hal ki az emberiségből a személyiség iránti tisztelet, addig lesznek ma-

Demjén Attila kiállítása ma, vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik a Csokonai Értelmisségi Klubban

Demjén Attila képeiről

ledkezik meg, s amíg akadnak olyan képkezdők, akik a tárgy festői és egyben realitás megjelenését elvárják a művészettől, az ilyenek népes tábora, az igazi műbarátok

nem földrajzi kalauzt. Viszont elvárjuk a táj lelkét, ami által meglevenül a látott vidék, amelynek láttán valamilyen érzelmi kapcsolatok támadnak még abban is, aki

gukat festői eszközökkel megörökítő s lesznek portréfestők, akik műalkotásokhoz hoznak létre ebben a műfajban is. Demjén kitűnő portréfestőink közé tartozik. Karakterábrázoló skáláját a róla szóló könyv reprodukciói és a kiállított portrék egyaránt igazolják.

A kiállított képek egyik része akvarell technikával készült, némelyik a szokottnál nagyobb méretben, de ennek ellenére Demjén esetében megmaradt annak az intim műfajnak, aminek az akvarellt legjobb művelőinél megszoktuk. Kényes technika, tág kolorisztikus lehetőségekkel. Érzékeny és kegyetlen, mert hallatlan biztonságot igényel, nem hagyja a véletlenszerűséget bosszúállás nélkül. Demjén akvarelljeiben méltatni kell választását a hazai táji motívumokat illetően, színérzékenységét és a megfestés finomságát. Az akvarell intim jelenség, különösen alkalmas a modern lakásba, ahol közvetlen közelről szemlélhető. Demjén akvarelljei nedves alapon készülnek, a párbá finomodó színek festősége innen adódik azzal a bársonyos felülettel, amelynek hatása egyenesen lélekmelegítő annak, aki szereti a művészetnek ezt az érzékeny te-remtényét.

Sziz Reszó

Boda István versei

BARKA

Tegnap egy örevaló barkát láttam az utcán, tiszta, nagy szemek figyelték. S fel-lejártak a barna fülű kosarak. Két parasztszöny toltá lassan a biciklit, s míg csendesen haladtak, köröttük az élet áramlott egyenletesen.

Tél vége volt. A hó lassan árnyék feketült, járt a szél. S én is figyeltem a kosárban a barka s a szél mit beszél? Pletykáltak, márciusról szóltak csorgott az enyhülő meleg. Az utcasarkon körben álltak sütkérezve az emberek.

A tavasz meg a régi, éhes izgalommal csak ragyogott. Az útközépen lassan, csendben mentek a parasztszönyök, egy örevaló barkát hoztak záporzott reájuk a nap, s a bicikli-kormányon fel-le ingtak a barna kosarak.

A tavaszt hozták két kosárban, a márciust, a nagy szelek titkát, ahogy az erdők alján énekelnek és zengenek. Ó, régi szél, az utca álma egész megszépült és ahogy a két parasztszöny az utcán csendesen végig ballagott

valami elkezdődött s máris elmúlt a tél. Bár meglehet a fagy még ezután is néha felagat csipke-díszeket, nem lesz már tartós: itt a barka. Gyantás illatot ontanak — jelképet lengetve az utcán — a barna, paraszt kosarak.

ZENE

Ez is csak az, mindennapi csoda: este van, megszólal a zongora Csajkovszkij: B-moll, tudom, két szemem úgy figyel már, hogy rezzenéstelen. Mert olyan már ez ősi jel-beszéd, hogy önmagamban érzem a zenét, a sötét és világos hangokat, a kemény és a lágy akkordokat, a hullámokat, az örvényeket a vérünkben sajgó törvényeket, a szépséget, a jósságot, derűt; csak zene van, csak zene mindenütt zene, zene, csak ez van, csak zene, emlékezetem végső édené, ebből vétettem hajdan, valaha lassan belém hull mérge, illata s amíg a testem hozzá lényegül a mindent megérteni kényszerül; a teljességet s azt is már amit csak a zene, a zene adhat itt, a látomást, hogy végül ez marad mindent egybegyűjtve a pillanatot, a csodát, amely ebből lép elő, mint váratlan fényből a hegytető, a világot, mely szinte akkora mint itt a fel-felhangzó zongora, csak ezt érzem s csak azt, hogy este van az életnek százezer hangja van és százezer érzés, kemény és tiszta, mély és olvadó ebből vagyunk, a csontunk és szívünk, a létezési formánk, a hitünk, férfiak, nők és nők és férfiak s mindenki, aki valamit szeret ebből szól, itt szól: zene, csak zene álmaink titka s végső lényege.

VARIÁCIÓK

I.

Most hó alatt, mint a kinok futnak a gyökerek. Magadhoz szorítod

a mindenséget; a téiben kék-cíha szárad. A kutya fekete szeme csorgó alázat.

II.

Az eperfákon, mint a hegedű megszólal a szél. Minden olyan egyszerű,

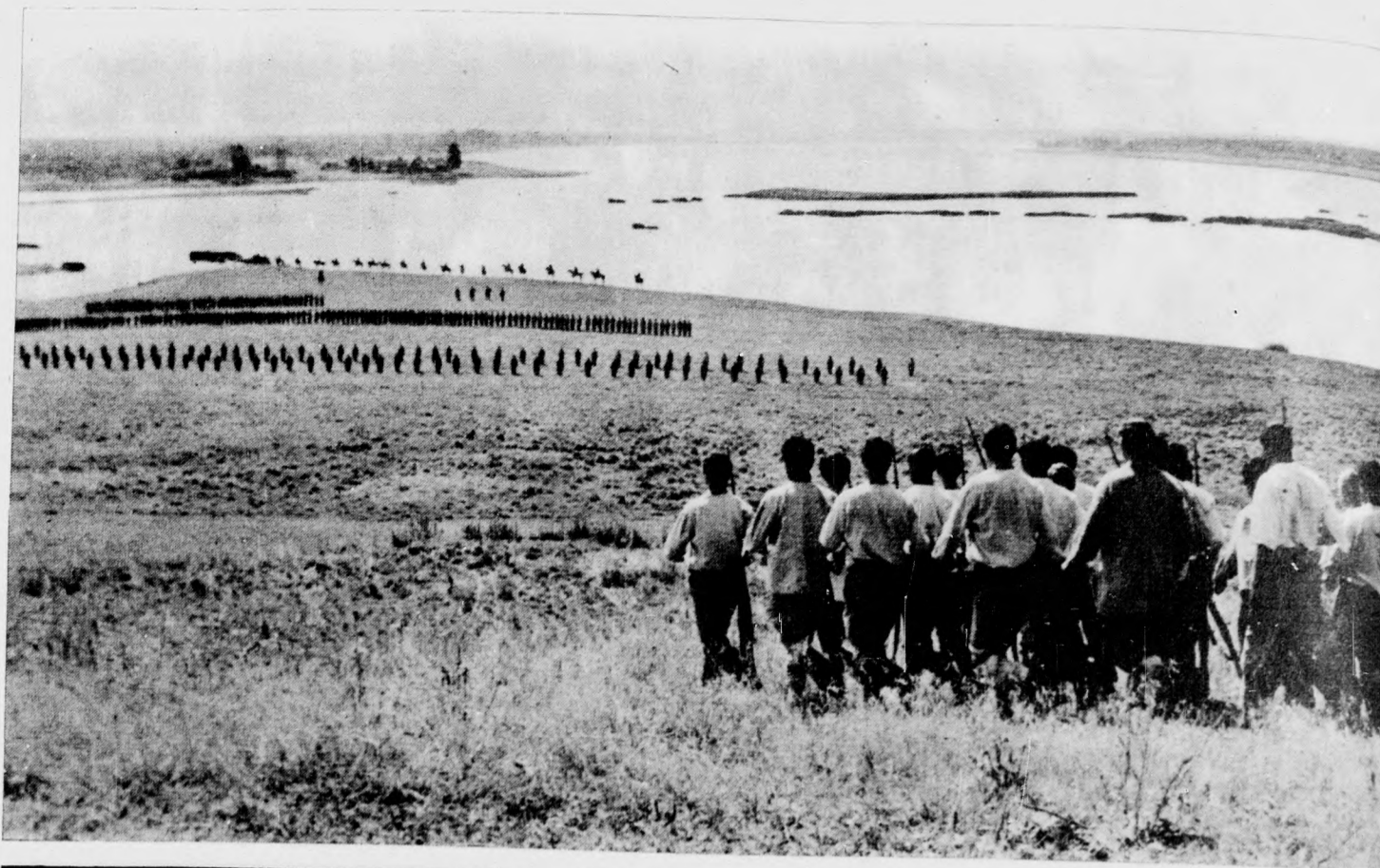
csak a csend vált bonyolulttá meg az álom. Egy varjú feketén ragyog a felfagyott tájon.

DAGÁLY

Ím itt az élet belereszkett Teremnek s újra s újra jó. Körben, mint friss hajítás ered meg csak azért is a friss jövő!

Falu s egymásra. Annyira, hogy irigyled, hogy mennyire. Egy csókra, egy sajdásnyira, vagy éppen ezredévnnyire.

Hitem, hogy itt vannak, akik teremni tudnak s nemzenek, önmaguk nehéz álmait s azon túl ezt a nemzetet.

A CSILLAGOSOK, KATONÁK EGY JELENETE

A filmek értelmezéséről

Az, hogy a filmek értelmezése nagyon különböző — természetes. Nemcsak azért, mert különböző az életkorunk, foglalkozásunk, világnézetünk, általános műveltségünk stb. S nemcsak azért, mert különböző mértékben ismerkedtünk meg a legfiatalabb művészet, a filmművészet nyelvvel. (Hiszen minden művészeti ág nyelvét tanulnunk kellett ahhoz, hogy akár elemi fokon is, de megértjük s élményé forrásítsuk magunkban.)

És különböző a filmekről alkotott véleményünk azért is, mert művészetről lévén szó, befogadásakor ki-ki egyéni lelki alkatán szűri át ezt a bonyolult, sok érzékszervünket igénybe vevő, nagy beleérzési és tájékozódási készséget igénylő művészeti ágat. Bonyolódik a dolog, ha új kifejezési forma s új dramaturgia is jelentkezik a megszokott régi helyett, ha a mesét (a storyt) használó cselekményes filmépítkezés helyett a cselekmény-nélkülség modern szerkesztésével állunk szemben. Ezekben a pontokon lép fel a közönség jó részének véleménye: „Nem értem, mit akarnak mondani nekem; nem tudom követni a dolgokat, a hőseket; minden úgy széthullik; rejtvény minden mondat és kép.” (Emlékezzünk, előfordult ilyen a „Kopár sziget”, a „Vörös sivatag”, a Szegegylenyiek stb. vetítésekor is.)

Mi az alapja annak, hogy a filmek adta szépségeket is minél nagyobb „mennyiségben” és minél erőteljesebben fogadjuk be? (Például Jancsó vagy Kovács András-filmeket „elvből nem nézek meg”, vagy „a szovjet filmek mind háborús témát dolgoznak fel, tehát nem nézem meg” stb.) A művészi filmekhez is az érdeklődés és a megértés szándékával kell közeledni. S ugyanakkor gondolataim mindig vállalkozzanak az éber ellenőrzésre, és azt kutassam, hogy ez vagy az a részlet hogyan kapcsolódik az egészhez; ha pillanatnyilag nem értem, ne kedvetlenedjek el; később lesz egy pont, ahol minden világos lesz; a megértés, a felismerés öröme bekövetkezik. És ha mégis maradnak kételyeim, utána vitatkozzam önmagammal is, környezetemmel is! És itt kapcsolódik a másik dolog: vegyem a fáradságot, hogy utána-nézzek a filmyelv legalább elemi fokú megtanulásának! Igen, tanulásról beszélünk, hiszen anyanyelvünk nyelvtanát is meg kellett tanulnunk. A művészetek nyelvét is tanulnunk kell, méghozzá tömegesen. Egyébként rejtve maradnak előttünk szépségeik.

Régi nóta: vannak filmek, melyeket a közönség nagy része nem néz meg, de vannak filmek, melyeket a kritikusok húznak le egyértelműen. De olyan eset is akad jócskán, melynél a kritikusok is meredeken két táborra szakadnak. Ilyen volt legutóbb a „Csillagosok, katonák”, Jancsó Miklós epikus szerkezetű filmje. A véleményformálók egy része modern eszmei-politikai alapról közelítette meg a filmet, de konzervatív film-dramaturgiai, szerkezeti, filmyelvi ismeretek birtokában. Az értetlenség így olyasmit olvasott ki a filmből, ami nincs benne, ami viszont igazán benne van, azt nem vette észre. Egyetlen példát idézünk csupán a Csillagosokból. Mondják, hogy a film csupa morbiditás, s az egyik bizonyítás erre az, hogy betegesen és állandóan, a

lesleges tovább bizonygatni, hogy minőségileg mennyire más harcmodorról van szó a fehérek és a vörösök részéről. Más az indíték, más a végrehajtás módja, más a cél is. Minőségileg tehát különböző okból dörögnek a fegyverek ebben a „fegyvereké a szó” világban. Mert a fegyvereknek szólóknak kell, nincs más lehetőség. Ez a harc már rég nem a szavaké. Ez a harc most a végső, a leszámolás, a vagy-vagy, az ellentétes osztályok ember elleni élet-halál harca. A történelem póztalan, nyers, valós és ellentmondásos játéka folyik itt a nagy forradalom egy kisebb, nem is döntő helyén és szakaszában. És mégis. Ebben a furcsa helyzetben benne van az egész is.

A megértés szándékával

válogatás nélküli öldöklés mindkét fél részéről.

Kövessük egy kicsit a filmet! A kamera képmezőjében egy régi kolostorszerű környezetből vöröskatonák — közöttük magyar internacionalisták — foglyokat vezetnek el, kivégzésre, majd váratlan fordulattal szelnek eresztik őket. Füstök bele a nagy orosz síkságba! És azok futnak, viszik az irhájukat, megmenekülnek. Fordul a kocka. Fehérek terelik össze a foglyokat. S itt is elhangzik a „Füstök!” — de az életükért futók csak pár lépést tehetnek, a tiszt urak mint ősi nagyvadászaton a vadlibákat, „leszedik” egymás után a kiskatonákat. Micsoda különbség! A vörösök felszólításának hitele volt, a fehéreknek enyhén szólva nem. De tovább romlik a fehérek már így is kétes erkölcsi tartása, egészen a kegyetlenkedésig. Az újabb foglyocsoport — melyből kiválogatják az internacionalistákat, „Ne üssétek az orrokat a mi orosz ügynöke!” — 15 perc menekülési lehetőséget kap. De hová fussanak? A fehérek minden utat lezártak, befalaztak, eltorlaszoltak, csak a szuronyokba futhatnak, csak a puskacsövek elé. S az orosz foglyok menekülnek, de egyre magasabbra csap a kétségbeesés és elkeseredés, és egyre nyilvánvalóbb a packázó kegyetlenség. És feldörögnek a fegyverek. Elkezdődik az embervadászat az utolsó élőkig...

Mindez és a többi példa „egyik kutya másik eb” lenne? Talán fe-

lesleges tovább bizonygatni, hogy minőségileg mennyire más harcmodorról van szó a fehérek és a vörösök részéről. Más az indíték, más a végrehajtás módja, más a cél is. Minőségileg tehát különböző okból dörögnek a fegyverek ebben a „fegyvereké a szó” világban. Mert a fegyvereknek szólóknak kell, nincs más lehetőség. Ez a harc már rég nem a szavaké. Ez a harc most a végső, a leszámolás, a vagy-vagy, az ellentétes osztályok ember elleni élet-halál harca. A történelem póztalan, nyers, valós és ellentmondásos játéka folyik itt a nagy forradalom egy kisebb, nem is döntő helyén és szakaszában. És mégis. Ebben a furcsa helyzetben benne van az egész is.

Vagy itt volt a „Hűz óra”, Fábry Zoltán drámai szerkezetű filmje. Ezt meg a közönség oldaláról kísérte sok-sok megemlékezés. Mi volt az első számú ok? Azt hiszem, az, hogy nehéz volt a film idővezetését követni. A négy történelmi korszak (a négy cselekményszál) egymástól első látásra „elválaszthatatlan” időszervezése okozott zavarokat („időfelbontásos szerkezet”) a hagyományos cselekmény- és idővezetésű filmekkel nevelkedett szemeknek. De az igazság (mely igen bonyolult valami, s amelyben a társadalmi igazság igazabb az egyéni igazságnál) kihamozásához indokolt volt ez az időszervezés, melyre a legjellemzőbb az emlékezőes technika, a gondolatától vezérelt asszociációs rendszer. S még arra is van a filmnek megoldása, hogy ebben az emlékezőfolyamatban a lényegest fel-felmutassa a képek kimerítésének technikájával. Emlékezzünk például Kiskovács döbbenetére a hús nélküli étkezésen vagy Kocsis Benjáminék golyóütöttes ajtajára, mely mementóképpen marad az utókorra is!

A filmek helyes értelmezésének egyik módja, hogy újra nézzük és elemezzük magunkban az arra legmértékesebb alkotásokat. (Mint ahogy kedvenc ódámat újra meg újra olvasom, mondom, vagy Monet-albumomat újra és újra fellapozom, vagy legkedvesebb népdalimat el-elénekelem.) Nézzük meg újra — immár tájékozódásunk birtokában — a Csillagosokat, a Hűz órát, a Tizezer napot, az Álmodozások korát, a Sodrásbánt, a Hűz napokat s a többi ilyen típusú filmeket is! Sok-sok értékükkel, szépségükkel csak így leszünk gazdagabbak.

Nagy László János

Tízmilliárd ember 2000-ben

A világ népessége állandó növekedésben van; 1789-ben 800 millió volt, 1900-ban másfél milliárd. Ma több mint hárommilliárdan élünk a földön. 2000-ben a földön

élők száma meg fogja haladni a tízmilliárdot, s ha nem jön közbe valamilyen katasztrófa, 2025-ben 12 milliárd lakosa lesz bolygónknak. (MTI)

Alacsony széken kés, ölében zomán mellett egy fél kosá — Mi lesz az ebé — Pörköltet csin reggel megnyúzott kivett a kosárból e ságú hagymát, kics hőmpölygette, hogy külső héj, s mikor sével, a konyha eny pillanat alatt megre hagymaszaggal. — Mekkora a csal Egy iskolás lányka zott, a másik krum A legkisebb — éve bölcsőben játszogat — Bizony tizen v nagyobb már dolgo a többi lány. Eppen erre voltan népes tanyasi család — Ha csak kette családból, hogy tudj mindennapi kosztot a ruhát, iskolai fe szert? — Nem könnyen, sikerül — már a h A kicsi s régimódi csapkođa a finom s rakott bordákat, azt latnyi darabokra va ahogyan a jó arcú, asszony gyerekei kö bordával bajlott, önm de én erősködtem, vethessem azt, ami a van. — Először is nem hárman dolgoznak. Elresteltem magá gondolt”. A tiztagú zony rá esik a leg háromszázhatvanöt s ki tudja mennyit s csi mellett. — Hazudtam, nem hanem négyen, meg goznak. Van harmin háztájiban, Szuska hász. Tehenünk is Kati lányom gondoz is segítenek amit tu

Az u

A „Holiday” című es évre James Jones A díj kritériumai ig érdekes mozzanat és

Ny

IBU

Közismert, hogy ma időtartam szerint oszthatók: rövidekre ra, s minden rövid nak van egy hosszú s szű magánhangzó kétszer annyi ideig rövideket.

Az i, u, ü magánha megkülönböztetni h től. Ezek között ug időtartam tekintetéb ség, egyébként minde si mozzanatban azon az egyes nyelvjárás nyelv is változatos nak: sokszor ami az hosszú magánhangzó kon röviddel hangzik lultabb teszi a helyz néhány szavunk, am böző alakjaiban váltá szű és a rövid ma írok, de: iroda, irod de: utak, utat stb.

Már könnyebb kü az e és é, valamint zött. E hangoknál ug tartambeli különbség képzési különbség Az a-t ajakkerekíté azonban ajakkreśl, a é-t pedig középső nye

Tanyasi asszony...

Alacsony széken ült, kezében kés, ölében zománcos tálka, lába mellett egy fél kosár hagyma.

— Mi lesz az ebéd?
— Pörköltet csinálók. Az uram reggel megnyúzott egy birkát — kivett a kosárból egy alma nagy-ságú hagymát, kicsit a markában hömpölygette, hogy lejjön róla a külső héj, s mikor belevágott a ké-sével, a konyha enyhe levegője egy pillanat alatt megtelt erős, szűrő hagymaszaggal.

— Mekkora a család?
Egy iskolás lányka tűzrevalót hozott, a másik krumplit hámozott. A legkisebb — éves forma — a bölcsőben játszott.

— Bizony tizen vagyunk. A legnagyobb már dolgozik. Az is fiú, a többi lány.

Éppen erre voltam kíváncsi: egy népes tanyasi család mai életére.

— Ha csak ketten keresnek a családból, hogy tudja kisikeríteni a mindennapi kosztot, a lányoknak a ruhát, iskolai felszerelést, tan-szert?

— Nem könnyen, de azért csak sikerül — már a húst darabolta. A kicsi s régimódi bárdal maga csapkodta a finom s gyöngye hússal rakott bordákat, aztán késével falatnyi darabokra vágta. A kép, ahogyan a jó arcú, telt, negyvenes asszony gyerekei körében a birka-bordával bajolt, önmagáért beszélt, de én erősködtem, hogy papírra vetessem azt, ami az ebéd mögött van.

— Először is nem ketten, hanem hárman dolgozunk.

Elresteltem magam: „önmagára gondolt”. A tíztagú családban bizony rá esik a legnagyobb teher, háromszázhatvanöt napot dolgozik, s ki tudja mennyit éjjelezik a kicsi mellett.

— Hazudtam, nem is hárman, hanem négyen, meg többen dolgoznak. Van harminckét birkánk a háztájiban, Zsuzsika lányom a juhász. Tehenünk is van, azt meg Kati lányom gondozza. A többiek is segítenek amit tudnak — nem

is kellett volna ezt mondania, a tűz már nagy lánggal duruzsolt, s az egyik lányka a karikára vagdalt hagymát a lábában zsírba forgatta. Hüvelyk- és mutatóujja között könnyedén ingott, mozgott a fakandál, s miközben köröket kanyarítottatott véle a lábában, a susterő hagyma gőzén át felénk figyelt.

Anyja az életükről beszélt. Negyvenhatban esküdtek, új házasan. Első gyerekük fiú volt, de meghalt. Utána ötvenegyben született a másik fiú, aki most már segít apjának. Minden gyereke kicsi koráról van az anyjának története. Kati ötvennégyben született. Sokat betegeskedett. Juliska ötvenhatbeli: nehéz őszön jött a világra. Anyja itt a tanyán feküdt véle gyermekágyat. A boltok is zárva voltak ekkor, a legszükségesebbhez sem tudtak hozzájutni.

— Hogy kerültek ide?
— Az anyósom tanyájára jöttünk. Egy ideig ott laktunk, aztán átköltöztünk ide az Angyalházi útra.

A tágas tanyaház előtt eperfa, az udvaron istálló, nagy halom gally és máglyába rakott akácfa. Száz és száz holdak, közöttük a nagy öreg akácfaakkal szegélyezett széles dűlőt. Angyalházat, vagyis a Hortobágyot köti össze Hajdúszoboszlóval: lehet vagy 16 kilométer hosszú.

— Látom van tüzelőjük.

— Van. Gallyazásból, favágásból mindig kiveszi a részét az uram — felvagdalta már a nagy tál húst, s vizet zúdított rá, és susterő gőz csapott fel, mikor a forró hagymás zsírra borította a megmosott húst.

— Disznó?
— Minden évben ölnék kettőt. Tavaly igaz, egyet öltünk, de két-másásat.

— Kenyér?
— Magam sütök. Minden héten négyet meg egy cipót. Aztán ilyenkor valamilyen téstát is: elmegegy vele egy étel sorja — megmutat egy szépen sült nagy kenyeret.

— Ha reggel megszegünk egy ilyet, másnap délig elfogy — már piros lében rottyog a pörkölt. Finom illata elnyom minden más szagot.

— Mekkora a fejadagjuk?
— Harminckét mázsa búza kell nekünk egy esztendőben. Ezt meg is kapjuk természetben.

A padlás felé intek.
— Nem, nincs itthon. Jobb hely van a tsz-magtárban. Ha lisztre van szükségem, kapunk fogatott, és öröltet az uram.

Nyolc-tíz literet fejnek naponta, ezzel is takarékosan bánik. A friss tejet elteszi, s mikor összegyűlt a tetején a tejszín, leszedi és az ételekre rakja. Nagyon szereti a család a tejfeles ételeket.

— Miből ruházkodnak?
— Ez az igazi gondunk és nem a koszt. De nem utolsók azért az én lányaim, most már ő rakja a tüzet és kavargatja az ételt. Annus már zsírt sercintett, sajátos ízű faggyas zsírt, amit szeretnek a hajdúsági emberek, ráérősek a mozdulatai és szívesen segít, hogy papírra tehessem szavakban is a jó-vedelmüket. Komoly tétel a ruház-kodáshoz a családi segély, aztán a havi munkaegység-előleg, a tojás, amit a 60—80 tyúk után elad, a süldők és hizók, amelyeket a koca után kapnak. Nyár elején rántami való csirkéket visz a piacra, összél kacsákat. Tél elején libát és pulykát, valamint gyöngytyúkot.

A háztáji tengeri takarmánynak kell a jószágnak. De még ehhez kapnak a közösből is.

— Csak egészség legyen — rá-néz a gyerekekre, aztán rám. Széles, kellemes arcán nyugalom, a lelki, testi egészség adta erő. S a mindig másokért égő lélek nemes komolysága. Egészen a mában él. Gondjai, örömei a jelenhez fűzik. Mikor elkészönök, megkér: ne irjam ki a nevét. Megígértem. De annyit elárulok, hogy e szép családra egy erős közösség, a szoboszlói Búzakalász Tsz vigyáz...

Nádasdi Péter

Falusi esték

Balmazújvárosi képek

Nem véletlen, hogy a balmazújvárosi művelődési ház az utóbbi időben az érdeklődés középpontjába került. A népművelési munkához szükséges csaknem kielégítő munkafeltételek, a körültekintő munkaszervezés és a színvonalas vezetés együttesen járulnak hozzá azoknak a jelentős eredmények eléréséhez, amiket a művelődési ház alig két éves működése alatt elért.

Legutóbb, amikor a művelődési házban jártam, átlagos hétköznapi programot bonyolítottak le, mégis történt néhány említésre méltó esemény, melyeknek pusztán felsorolása is bepillantást adhat a művelődési ház életébe.

A földszinti kiállító teremben akkor rendezték a helybeli iparitanuló iskola pályaválasztási kiállítását, az előcsarnokban felállított televízió előtt legalább ötvenen ültek, a könyvtárban maguk választották ki a kívánságuknak megfelelő könyvet az olvasók, az irodalmi szakkör összejövetelére ünneplőbe öltözött fiatalok siettek, a kis előadóteremben a modern-tánc-tanfolyam egyik foglalkozását tartotta a Debrecenből kijáró táncpedagógus, a képzőművészeti kör helyiségében kiállítási tablókát készítettek a kör tagjai. Este hat órai kezdettel az ifjúsági klubban ankétot tartottak az „Ismeri-e a Tejutat?” című Wittlinger színmű balmazújvárosi bemutatója nyomán az előadás rendezőjének részvételével.

A művelődési házban huszonöt szakkör és négy klub működik, jut tehát program bőven mindennapra. Januárra huszonöt ismeretterjesztő előadást ütemeztek be, és ebből huszonnyet meg is tartottak.

Mindezek csupán számok, adatok, mégis jellemzik azt a szinte felmérhetetlen kisugárzó hatást és kulturálódási lehetőséget, amit a művelődési ház működése jelent a balmazújvárosiaknak, és azt a fáradhatatlan munkát, amit a művelődési ház dolgozói végeznek.

Irtai Magyar Vilmos

Fényképezte Kalmár István

Az unalom nagydíja

A „Holiday” című amerikai magazin az „unalom nagydíját” az 1967-es évre James Jones „Menj az özevgyesinálhoz” című művének ítélte. A díj kritériumai igen egyszerűek: fő, hogy a mű jellemzője „minden érdekes mozzanat és bármilyen irodalmi érték teljes hiánya” legyen.

(MTI)

Nyelv és műveltség

IBUSZ

pezzük, o és ó, ő és ő között is van majd félfoknyi különbség a nyelv-állásban.

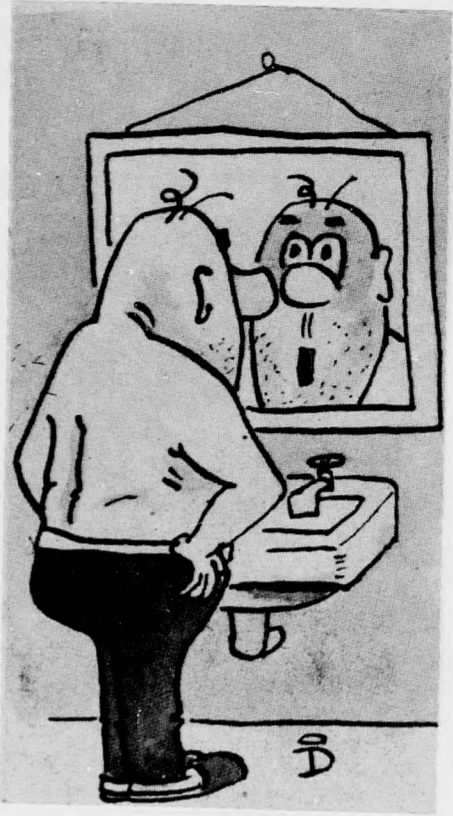
Nem minden nyelvben különülnek el a magánhangzók időtartam szerint, az oroszban például csak rövid magánhangzók vannak. A magyar nyelvnek azonban jellemző sajátossága a rövid és hosszú magánhangzók közti ellentét (különbség). Egyes szavakat csak ez különböztet meg egymástól: vaj, váj; ver, vér; kor, kór; kérne (alanyi ragozás), kérné (tárgyas ragozás); ad, ád (régies). Rendkívül sajnálatos lenne — nyelvünk kifejező ereje, ritmusa veszítene vele —, ha a hangrendszerünkben jelenleg meglevő hosszú-rövid magánhangzók között megomlana vagy eltűnne.

Helyesírásunk a legelterjedtebb köznapi kiejtést alapul véve határozza meg magánhangzók időtartamát, és határozott különbséget tesz a hosszúak és a rövidiek között. Nemrég éppen a rövid és hosszú magánhangzók még pontosabb megkülönböztetése érdekében a helyesírási szabályzat elrendelte, hogy a nagy hosszú I-re is tegyünk vesszőt, s ezáltal különböztessük meg a rövid nagy I-től. (A régi helyesírás mindkettőt I-vel jelölte.) A rövid nagy I-re azonban nem kell pontot tenni, hisz a régi I-vel való írásmódot megtartva is meg tudjuk különböztetni hosszú párjától, amelyre vesszőt teszünk. Ezért bántja már hónapok óta szemünket az IBUSZ-iroda feliratán az I-n éktelenkedő pont.

M. F.

Tóth Béla

— Jól elfeküdtem a hajam...

KUTYA

A cirkszigazgatót felkeresi egy kutya artista. Az eb tud táncolni, olvasni, írni. Az igazgatót ez azonban nem hatja meg:

— Ilyen kutya számtalan futkos a világban...

— De az én gazdám még ugatni is tud — válaszolja a kutya.

Emlékeimből

A század elején „gran ginyol”-nak hívták azt, amit ma kriminek nevezünk. De meggyőződésem, hogy az élet produkálja a legképelembb történeteket. A legutolsó beszámoló után — mert életem beszámolóinak nevezem ami nyomdafestéket lát és az újságban megjelenik —, az egyik nagyrabcsült fiatal újságíró mondta, hogy fenn a szerkesztőségben valamelyik kollégája azt kérdezte tőle, vajon hol olvasta az öreg Sarlai ezeket az izgalmas történeteket? En azt feleltem, hogy aki ötven esztendő megért a színpályán, annak nincs szüksége plagizálni, mert az élet produkálja a legképelembb történeteket.

1948-ban a kolozsvári Állami Magyar Színházzal Aradon vendégszereltünk. Kiszállva a hálókocsiból negyven fokban melegben villamosra szálltam, és in-

dultam a színház felé. Nem borotválkoztam, mert már így is elkéstem, és gondoltam a színház körül találok borbélyt. A színészborbély portása útba igazított. A bejáratnál szemben van Radics bácsi borbélyüzlete. Az öreg hatvan éve borotválja a színészeket. Siettem Radics bácsihoz, aki nagy szeretettel fogadott, mint kolozsvári magyar színészt és elnézést kért, hogy két-három percet várnom kell, mert éppen egy román kollégát borotvált. Engem leültetett egy másik székbe, és egy fiatal inasgyerek habozás nélkül kezdte az arcomat habozni.

Radics bácsiból dőlt a szó, a kérdezősködés, fél perc alatt mindent tudni akart Kolozsvárról és a magyar színházról. Gyorsan válaszoltam neki, remélve hogy ha kevesebbet beszél, hamarabb kerülök sorra. Már

az utolsó férfi műveleteket végezte a borotvájával. A tükrömből láttam, amint a kés a levegőben a kezében megállt. Radics bácsi szemei kimeredtek, gondolkodva maga elé nézett, sarkonfordult és sietve odament a madárkalitkához, amelyben egy papagáj ült. Visszanéztem rám és a román kollégámra, a szemei kifejezéstelenné váltak, villámgyorsan kinyitotta a kalitka ajtaját, és kivette a madarat. Megkopaszította, és egy nyiszantással elvágta a nyakát. Majd a másik kalitkából egy kis pacstírt vett ki, és megismételte az előző műveletet. Utána felém fordult és bátorított bennünket, hogy nem kell félni, mert ő embert nem bánt, de ezekre a madarakra semmi szükség sincs.

Ezeket a madarakat már csak nekem és a kis inasgyereknek

mondta, mert a román kolléga elájult ijedé-
ben. En egy tigrisugrás-
alatt ott volt. Fél óráig
tartott, míg a kést siker-
ült először szép szóval,
majd erőszakkal kiven-
ni a kezéből. Mikor a
mentők kényszerzubb-
onyt húztak rá és a ko-
csiba kényszerítették,
akkor is folyton azt
hajtogatta, hogy embere-
ket nem bánt, de a ma-
darakra semmi szükség
sincs.

Ez nem krimi, nem „gran ginyol”, és nem olvastam sehol, hanem velem történt meg. És még ma is megborzon-
gok, ha eszembe jut. Mi
lett volna, ha azt mon-
dja, hogy ő madarat nem
bánt, de az emberekre
semmi szükség sincs?

Írta: Sarlai Imre
színművész

SZERELMESEK

— Mit tegyek, Mancika, hogy az enyém légy?
— Mindenekelőtt zárd be az ajtót...

— Köszönöm sógor, vezetés köz-
ben nem iszom!
(Zsoldos Sándor rajza)

— Szívesen elmennék tsz-be is,
slágeréneknek...
(Zsoldos Sándor rajza)

HUMOR

Az örömszerzés magasiskolája

Az úgy nem lenne érdekes, ha nem történt volna meg. De megtörtént. (Az igaz ügyeknek mindig van olyan árnyéka, hogy talán nem is igazak; annyira valóságosak.)

Két szál szegfűt vett az osztály. Figyelmeiségnek nem drága, engesztel-
sül is elmegy, ha éppen ilyen szerepet
szánnak neki. Csak ez lehetett, mivel a
negyedik osztály serdülő férfai kivéte-
lesen nem voltak szerelmesek fiatal ta-
nárnőjükbe. A lányok sem rajongtak
érte, ami ugyancsak természetes. Így
történhetett meg az eset, amiért a ta-
nárnő megnehezít. Az osztályt udva-
riasan, de nagyon tárgyilagosan kezel-
te. Ez a legrosszabb.

A harag tartós volt, csak az osztály
közeledhetett. Így, érettségi előtt nem
jó újat húzni a matektanárral. Az osztá-
lynak közeledni kellett. Kíváncsian
várták, megjelenik-e a tanárnő az isko-
labulán. Megjelent. Kerítették két szál
piros szegfűt, két vállalkozó is akadt,
hogy átadja. Legyen béke.

A vállalkozás nem sikerült, a sértes,
úgy látszik, súlyosabbnak bizonyult. A
tanárnő nem fogadta el a virágot, ma-
radt az osztály a két szál szegfűvel.
„Adjátok nekem, szólalt meg az egyik
fiú, anyám, apám holnap lesznek hu-
szont éves házások. Megérdemlik.”
A szegfűt hazavitte, másnap átadta a szü-
leinek.

A fiú bátyja járt egy lánnyal, har-
madnap annak volt a születésnapja. A

szülők bölintottak, jó, vigye el a két
szál szegfűt a vázából. Végül is nem a
virág a fontos, hanem a figyelemesség.
A lány, ahogyan járt, meg is kapta a két
szál szegfűt, megcsókolta a fiút, és
mindössze annyit kérdezett, hol lehet
kapni ilyen szép virágot. A fiú morgott
valamit.

A lánynak másnap idősebb hölgyro-
kona érkezett Svédországból. Este in-
dultak, hogy meglátogassák az új, ele-
gáns körszállóban. A lánynak indulás-
kor jutott eszébe, hogy elfelejtett virá-
got venni. Meglátta a két szál szegfűt,
gondosan celofánba csomagolta. Ezzel
köszöntötte az öreg hölgyet.

Az idős rokon nem véletlenül érkezett
haza azon a napon. Másnap ugyanis
legkedvesebb unokája 25. szü-
letésnapját. Nemcsak kedves és szép
volt ez az unoka, hanem okos is. A
hosszú svéd éjszakákon sokszor gon-
dolkozott azon, hogyan is lett ez a lány
matematikus. Senkire nem hasonlított
a családban. A születésnapjára innepségre
másnap kedves ajándékkal állított be;
a csomaggal együtt átnyújtotta a lány-
nak a két szál szegfűt is.

A virágok, míg élnek, egyforma szé-
pek. Az unoka nem vette észre, hogy
ezt a két szál szegfűt valahol már lát-
ta. Vázába rakta és másnap reggel
friss vízzel esztendő ki a regit.

A szegfűt mégis hamar elhervadtak.
Talán bánatukban...

(K. I.)

KORA TAVASZ

SZABÓ JÁNOS FELVÉTELE

Felhozzák a fogdából.
— Mesélje el, hogyan
rem udvariasan.
Semmitmondó tekintet
Majd jobb kezét halánté-
csavaróféle mozdulattal
— Megint itt vannak a
hangyák.
— Micsodák?
— Mindig jönnek, kére-
m a fejemben. Most is mo-
szik tudni, a hangyák.
— Nem értem az egé-
szét?

KERES

A legkorábbi típusú ha-
re, a fonográfra 90 év
pott szabadtal Ediso-
mintegy ezer találmányá-
mon.

VIZSZINTES: 1. Egyik
mánya, amellyel a Bell-
totóvolságot lényegesen
Fogoly. 14. A legkisebb,
nyí vagy állati szervezet.
hangú költemények. 18.
név. 19. Egymást követő
abc-ben. 20. Kérdőnév.
21. Ilyen hárfá is van. 23.
Fiú — angolul. — 25.
pénzek, jelvények. 28. Te-
ma (-). 29. Állat. 31. Es-
Lábbal továbbit. 34. Ré-
36. Szenegál fővárosa. 3
den. 39. Japán főszige-
elő. 42. Rejt. 43. Világlati
előtagja lehet ez a szóc-
női név. 47. Nem időben
Edison első találmányai
testítésével kapcsolatosak.
Becsap, üzlet során me-
gon szóval. 51. Afrikai fo-
4. P. B. 5. Omuladék — sz-
repülőgéptípus betűjelzés
8. Görögországhoz tarto-

FÜGGŐLEGES: 1. A m
Korszakok. 3. Tolna m
4. P. B. 5. Omuladék — sz-
repülőgéptípus betűjelzés
8. Görögországhoz tarto-

1	2	3	4
		13	
15	16		
20			21
25			26
29		30	
34			
39			40
44			45
			48
51	52		
55			
59			60
64			65
			68
71			

Televíziót

ÉS
EGYÉB ÉRTÉKES
JUTALOM-
TÁRGYAKAT

nyerhet!

MEGRENDELŐINK KÖZÖTT ÉV VÉGÉN JUTALMAKAT
SOROLUNK KI
SZÖVETKEZETEINK TEVÉKENYSÉGÉRŐL TAJÉKOZTATÁST
ADUNK. NYITVATARTÁS: 8—18-IG. SZOMBATON: 8—15-IG

KTSZ TAJÉKOZTATÓ IRODA
DEBRECEN, VÖRÖS HADSEREG ÚTJA 1.
TELEFON: 55-50

Rádió-, televíziójavítást, ablaküvegezést,
köllöztetést és szállítást, lakástakarítást,
gáziparok- és gázolajszállítást, cserépkály-
hácpitést, tisztítást, parkettacsiszolást és
több szolgáltatásra megrendeléseket felve-
szünk

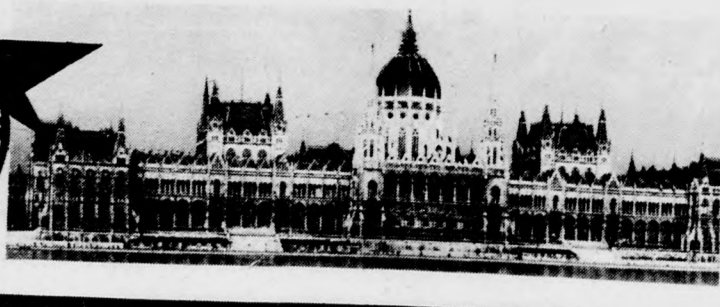
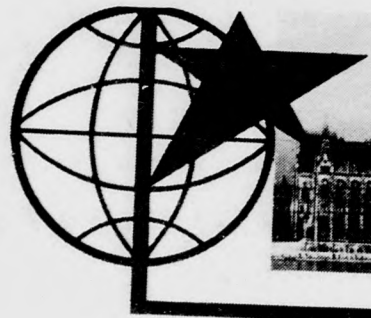
Hajdú-Bihar Megyei
Kéményseprő
és Kályhás Vállalatnál

DEBRECEN, VARGA U. 28.
VIDÉKEN: KÖRZETI IRODÁBAN

A BUDAPESTI TALÁLKOZÓ HÍREI

A kommunista és munkáspártok hétfőn Budapesten kezdődő konzultatív találkozására szombaton újabb küldöttségek érkeztek.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának képviselőit M. A. Szuszlov, a Politikai Bizottság tagja, a KB titkára, B. N. Ponomarev, a KB titkára, K. V. Ruzskov, a Központi Revíziós Bizottság tagja, a KB osztályvezető-helyettese, J. I. Ruzskov, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője.

A Bolgar Kommunista Párt küldöttsége: Borisz Velcev, a Politikai Bizottság tagja, a KB titkára, Milko Balev, a KB tagja, Konsztantín Tellov, a KB póttagja.

Megérkezett a Finn Kommunista Párt küldöttsége is: Anna Liisa Hyvönen, a Politikai Bizottság tagja, Olavi Poikolainen, a Politikai Bizottság tagja, a KB titkára.

Az Ausztrálai Kommunista Párt delegációja: Claude Jones, a párt alelnöke, Bernard Taft, a Politikai Bizottság tagja.

Az Iraki Kommunista Párt képviselőit: Dzsamil Dzsandal és Rasád Amdzsad.

A Jordániai Kommunista Párt delegációja: Fuád Nassar, a párt első titkára, és Isahg Khativ, a KB tagja.

A Mongol Népi Forradalmi Párt küldöttsége: Demcsigin Molomzsanc, a Politikai Bizottság tagja, a KB titkára, Badamin Lhamszuren, a KB titkára, Puncagijn Sagdarsuren, a KB tagja, a KB külügyi osztályának vezetője.

Az Algériai Kommunista Párt képviselőit a Larbi Bouhali vezette küldöttség vesz részt a találkozón.

Megérkezett a Spanyol Kommunista Párt küldöttsége, Santiago A vareznak, a Végrehajtó Bizottság tagjának vezetésével és a Paraguayi Kommunista Párt delegációja is.

A Costa Rica-i Népi Elcsapat Pártjának küldöttei: Arnoldo Ferrer Segura, a Politikai Bizottság tagja, a KB titkára, Humberto Varga Carbonell, a Politikai Bizottság tagja, a KB titkára.

A testvérpártok küldöttségeit Biszku Béla, Komócsin Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, a KB titkára, Ilku Pál, a Politikai Bizottság póttagja, Brutyó János, a Központi Ellenőrző Bizottság elnöke, Puja Frigyes és Sándor József, a KB tagjai, a KB osztályvezetői, Katona Imre, a KB tagja, a Budapesti Pártbizottság titkára fogadták.

Magyar küldöttség a budapesti találkozón

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága legutóbbi ülésének határozata alapján a magyar párt képviselőit Komócsin Zoltán, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára, Puja Frigyes, a Központi Bizottság tag-

ja, a KB külügyi osztályának vezetője és Gyenes András, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője vesz részt a kommunista és munkáspártok budapesti konzultatív találkozásán.

(MTI)

U Thant nyilatkozata Vietnamból

U Thant, az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkára szombaton az ENSZ New York-i székházában beszámolt a vietnami háború békés megoldásának lehetőségeiről Új Delhiben, Moszkvában, Londonban, Párizsban és Washingtonban folytatott tanácskozásairól. A főtitkár körútja során találkozott a VDK magas rangú külképviseletével is.

U Thant 1600 szavas beszámolójában hangsúlyozta, hogy a világ „aggodalommal szemléli az egyre nagyobb méreteket öltő vietnami háborút. Ennek a háborúnak véget kell vetni” — mondotta, majd így folytatta: „Véleményem szerint az első elengedhetetlen lépés a Vietnami Demokratikus Köztársaság ellen intézett bombatámadások és más háborús cselekmények beszüntetése. Ha ez a lépés megtörténne, akkor meggyőződésem, hogy esetleg néhány napon belül jelentőségteljes tanácskozások kezdődhetnek.” Hangoztatta, hogy Nguyen Hoa, Hanoi új-delhi főkonzulja és Nai Van Bo, a VDK párizsi képviselője hivatalos formában biztosította őt arról, hogy „Észak-Vietnam megfelelő időben hajlandó tanácskozásokat folytatni Washingtonnal valamennyi, a tárgyhöz tartozó kérdéssel az illető, hogy az Egyesült Államok feltétel nélkül beszüntesse Észak-Vietnam bombázását és az ellene irányuló más háborús cselekményeket”.

Kijelentette: azt tapasztalta, mind az Egyesült Államok, mind pedig a Szovjetunió „eltökéltette magát, hogy megakadályozza az általa támogatott fél vereségét”. Ha a mostani irányvonal folytatódik, elkerülhetetlen az a következtetés, hogy ez beláthatatlanul súlyos következményekkel járhat — hangoztatta.

A főtitkár szerint körútja során szerzett tapasztalatai megerősítették azt a véleményét, hogy „ha megtennék a lényeges lépéseket, olyan eseményláncolat kezdődne, amely végül is a kérdés igazságos megoldását eredményezné.”

(REUTER)

Üdvözlő távirat a februári ünnep alkalmából

A februári győzelem 20. évfordulója alkalmából Kádár János, az MSZMP KB első titkára, Losonczy Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke és Fock Jenő, a Forradalmi munkás-pártok kormányának elnöke táviratban köszöntötte Alexander Dubčeket, a Csehszlovák Köztársaság első titkárát, Antonín Novotnyt, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnökét és Josef Lénártot, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság kormányának elnökét.

A magyar államférfiak távirata többek között hangsúlyozza, hogy „Csehszlovákia munkáosztályának Csehszlovákia Kommunista Pártjának vezetésével a belső reakció erői fölött húsz éve aratott forradalmi győzelme megnyitotta a szocialista fejlődés útját Csehszlovákia testvére népei előtt”.

Majd utal a távirat a két nép barátságának fejlődésére, végül pedig további sikereket kíván a baráti szocialista állam népeinek.

Az újfasizmus ellen

Leonyid Zamjatyin, a Szovjetunió külügyminisztériuma sajtóosztályának vezetője szombaton a szovjet és a külföldi sajtó képviselői előtt nyilatkozatot olvasott fel. A nyugat-németországi náci és militarista erők aktivizálásáról. A nyilatkozat a Szovjetunió újabb figyelmeztetése arra vonatkozóan, hogy a Német Szövetségi Köztársaságban növekszik a náciizmus.

A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a Nemzeti Demokrata Párt olyan központtá vált, amely körül a fasiszta ideológia megrögzött hívei csoportosulnak. Az NDP követeléseinek tengelyében az európai határok átszabása és idegen területek elrablása áll. A Német Szövetségi Köztársaság kormánya nem tanúsít ellenállást ezekkel az agresszív

követelésekkel szemben, mivel politikájának szellemében közel állnak hozzá a neonáci harcias felhívásai.

Mint a nyilatkozat leszögezi — az újnácizmus egyenlő mértékben veszélyezteti mind a nyugatnémet lakosságot, mind pedig más országok népeit. Ezek a körülmények minden egyes kormánytól tevékeny és energikus erőfeszítéseket követelnek meg. A magyar népi demokratikus államnak indult ki, hogy a népi demokratikus államok a militarista és újnáci erők tevékenységének megállítására. A Szovjetunió minden tőle telhetően meg fog tenni a jövőben is, hogy megengedje meg Európában a fasiszta veszély újabb tüzfészékének kialakulását.

Az egység útján

A Francia Kommunista Párt Központi Bizottsága szombat reggeli ülésén egyhangúlag jóváhagyta azt a közös okmányt, amelyet előző nap fogadott el az FKP és a demokráta-szocialista Baloldali Szövetség legfelső szintű küldöttsége — közölte Waldeck Rochet, az FKP főtitkára, amikor a szövetség székházában Francois Mitterranddal együtt nyilvánosságra hozta a megállapodás szövegét. Az FKP főtitkára megállapította, hogy ez a

most elfogadott okmány újabb lépést jelent a baloldali erők egységének útján. Bár a nézetek sokkát több kérdésben egyeznek ma meg, mint az 1966. december 20-i megállapodásban, a most elfogadott „mini-platform” nem tekinthető közös kormányzati programnak. A két szervezet között ugyanis véleménykülönbségek is vannak, így például az államosítások mértékének és a külpolitikának a kérdésében. Waldeck Rochet hangsúlyozta, hogy a kommunista, miközben valamennyi baloldali párt szoros összefogását kívánják, határozottan elleneznek mindenfajta szövetséget a centrista címke alá rejtett jobboldallal. Kijelentette, hogy további erőfeszítéseket kell tenni az egységért folyó harcban.

A februári győzelem

Az utas, aki Pragába érkezik, jártában-keltében el sem tévesztheti a történelmi levegőt az Óvárosi teret. Egyik sarkában az órajátekáról híres Orloj, közepén a lenyűgöző hatású Husz János emlékmű, a másik szögletében pedig, ahol a Dlouhá utca a térbe torkollik, a barokk Kinsky-palota. E tér, e palota a vasárnapos erkélye húsz esztendővel ezelőtt történelmi események színhelye volt.

A második világháború szenvedéseitől alighogy magához tért csehszlovák állam akkoriban válságos napokat élt át. 1948 január-februárjában a csehszlovák burzsoázia alkalmasnak ítélte a helyzetet ahhoz, hogy döntő támadásba menjen át a népi demokrácia, a szocializmus hívei ellen, megfordítsa az állam fejlődésének menetét és restaurálja a kapitalizmust. A

reakciós puccskísérlet azonban kudarcba fulladt és a február végi napokban, a küzdelem véglegesen a szocializmus javára döntött el.

A Csehszlovák Kommunista Párt, amely a hitleri fasizmus ellen a legelső harcot vívta és a legtöbb áldozatot hozta, az 1946-os választásokon az ország legerősebb pártjának bizonyult és Klement Gottwald alakította meg a kormányt. Programjában az államosítások következtetés véghezvittele, a milliósok megadóztatása, a dolgozó osztályok életfeltételeinek megjavítása, a reakciók és ellenforradalmárok elleni harc, külpolitikai tekintetben a Szovjetunióval való szilárd szövetség foglalták el a fő helyet.

Gottwald a széles nemzeti egység jegyében alakította meg koalíciós kormányát, amelyben három

burzsoá párt is helyet foglalt. Amikor a hazai és nemzetközi reakció szemében világossá vált, hogy a Gottwald-kormány — a burzsoá miniszterek fokozódó szabotázsakciói ellenére is — végrehajtja programját, a polgári pártok puccsra szánták el magukat.

Dramái napok következtek. Gottwald február 20-án rendkívüli minisztertanácsi ülést hívott össze. A polgári párti miniszterek szabotáltak az ülést, nem jelentek meg. A kommunista párt központjában egész nap csengett a telefon. Ostrava, Plzeň, Brno és más iparvidékek munkásai üzentek: „veletek vagyunk!”. A miniszterelnökségen megjelent a Most-vidéki bányászok küldöttsége. A polgári miniszterek nem fogadták őket. Ekkor Gottwaldhoz vonultak és kijelentették: „A reakció olyan választ kap to-

lunk, hogy elmegy minden étvágya a népellenes puccsot”.

A reakció még aznap délután elszánta magát a puccs menetrendjének első lépésére; 12 polgári miniszter lemondott.

Válaszul a kommunisták másnap délelőtti tömeggyűlést hirdettek az Óvárosi térre. A prágai és környékbeli dolgozók tízezrei gyűltek össze a párt hívó szavára és a dermedt hideg ellenére olyan forró hangulatú nagygyűlésen biztosították támogatásukról Gottwaldot, hogy a reakció reményei valójában már ezen a tüntetésen füstbe mentek.

A nép Gottvalddal együtt követelte: Benes köztársasági elnök fogadja el a polgári miniszterek lemondását, és helyükbe olyan személyeket nevezzen ki, akik a köztársaság szocialista fejlődésének hívei.

Február 25-e volt a döntő nap. A prágai gyárak dolgozói sorra elhatározták, hogy ismét az utcára vonulnak és döntő csapást mérnek a reakcióra. A munkások menete a déli órákban a külvárosi gyárakból a központba ért és betöltötte a Vencel-teret. Az élen mindenütt a felfegyverzett milícia haladt. A puska a munkások vállán válasz volt a reakció fegyveres felkeltési kísérletére. Közben a miniszteriumok dolgozói kivezeték a polgári pártok lemondott minisztereit, és soha többé nem engedték őket vissza. Már csak órák voltak hátra a puccskísérlet összeomlásáig és a néphatalom győzelméig. Délután öt órakor ez is beteljesült.

A februári győzelem a csehszlovák nép egységét mutatta meg a reakció elleni harcban. Nem sokkal ezután a Nemzeti Front jelöltjei 89 százalékos győzelmet arattak az országos választásokon és ezzel végleg eldől a hatalomért vívott harc Csehszlovákiában.

T. B.

Neutron csillagok? Mit mond a tudós?

A cambridge-i Mullard csillagvizsgáló különleges rádiójelzéseket észlelt. A jelek mintegy 1,3 másodperces periódussal jelennek meg.

Dr. A. Hewish, az egyik cambridge-i csillagász kijelentette: „nagy meglepetéssel fedezték fel, hogy ezek a jelek, amelyek a világról három különböző pontjáról érkeznek, nyilvánvalóan nem értelmes lényektől származnak.” Az MTT munkatársa felkérte Marx György, Kossuth-díjas egyetemi tanár, kommentálja a Cambridge-i bejelentést. Marx György professzor a következőket mondotta: „Amennyiben a cambridge-i bejelentés megalapozottnak bizonyul, s ezek a jelzések valóban neutron-csillagokról érkeznek, akkor ez a megfigyelés rendkívül jelentős az anyag kozmikus fejlődéstörténetének tisztázása szempontjából.”

A neutron csillagok létezésére eddig csak elméletileg következtethettünk, s az anyag fejlődésének végállomását láttuk bennük. A cambridge-i megfigyelés így az anyag fejlődésének történetéről alkotott képet tenné teljessé, — mondotta többek között Marx György professzor (MTI)

HAJDÚ-BIHARI

NAPLÓ

A Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának lapja Szerkesztő: Pállás Imre Főszerkesztő: Pállás Imre Szerkesztőség: Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Telefon: 21-40
Kiadja a Hajdú-Bihar megyei Lapkiadó Vállalat Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Felelős kiadó: Balogh Endréné Telefon: 30-01
Terjeszti a Magyar Posta Előfizetési díj egy óra 20 forint Előfizethető a helyi postahivataloknál és kézbesítőknél Index: 25 027

Alföldi Nyomda, Debrecen Felelős vezető: Benkő István

1. Felfegyverzett munkások felvonulása a prágai Óvárosban

2. Tömeggyűlés a Vencel téren. (MTI Fotó)